

ДОВІДКА
про результати перевірки
психолого-природничого факультету за 2019 рік

Перевірку проводила комісія у складі:

голова комісії	-	проф. І. М. Дичківська;
члени комісії	-	доц. О. С. Тимощук;
	-	доц. Н. М. Гнедко.

Комісія у складі: професор Дичківська І. М. – голова комісії, доценти Тимощук О.С. та Гнедко Н. М. – члени комісії – здійснювала перевірку та аналіз діяльності деканату і кафедр психолого-природничого факультету щодо ефективності впровадження новітніх стандартів вищої освіти в систему підготовки фахівців.

Уся робота деканату і кафедр спрямована на впровадження стандартів вищої освіти нового покоління, яка на основі кращих національних надбань та усталених європейських традицій забезпечує формування кадрів, здатних здійснювати професійну діяльність, реалізовувати освітню політику як пріоритетну функцію держави, що спрямовується на всебічний розвиток та самореалізацію особистості, задоволення її потреб, виховання свідомого громадянина, патріота, забезпечення запитів суспільства та ринку праці у конкурентоспроможних, компетентних та відповідальних фахівцях.

1. ВІДОМОСТІ ПРО КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На факультеті постійно проводиться діяльність із підвищення наукового рівня викладацького складу, про що свідчить кадровий склад кафедр (кафедра вікової та педагогічної психології (зав. кафедри проф. Павелків Р. В.) – 67% докторів і кандидатів наук; кафедра загальної психології та психодіагностики (зав. кафедри проф. Воробйов А. М.) – 84% науково-педагогічних працівників мають наукові ступені та вчені звання; кафедра практичної психології та психотерапії (зав. кафедри проф. Ямницький В. М.) – 83% докторів і кандидатів наук; кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи (зав. кафедри проф. Малафійк І. В.) – 82% докторів і кандидатів наук; кафедра екології, географії та туризму (зав. кафедри проф. Лико Д. В.) – 88,2% докторів і кандидатів наук; кафедра біології та здоров'я людини (зав. кафедри проф. Марциновський В. П.) – 77,7% докторів і кандидатів наук).

При кафедрах функціонують аспірантури за спеціальністю 053 «Психологія» (зав. кафедри проф. Павелків Р. В.) та 101 «Екологія» (зав. кафедри проф. Лико Д. В.), де здійснюється підготовка кадрів вищої кваліфікації на денній та заочній формах навчання відповідно до освітньо-наукових програм, що розміщені на сайті Рівненського державного гуманітарного університету за адресою <http://www.rshu.edu.ua/navchannia/osvitni-prohramy>.

Освітня діяльність на факультеті провадиться відповідно до чинного законодавства, зокрема базується на основних положеннях Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенні про організацію освітнього процесу РДГУ, наказів ректорату та відповідних освітньо-професійних і освітньо-наукових програмах, навчально-методичних комплексах дисциплін, що оновлюються та затверджуються щороку відповідно до нормативних документів МОН України.

1. Кафедра вікової та педагогічної психології (завідувач – доктор психол. наук, професор Павелків Р.В.). Наукова та навчально-методична робота є центральними лініями у роботі кафедри вікової та педагогічної психології. Реалізація цих ліній перш за все пов'язана із

забезпеченням наукового потенціалу кафедри. На даний час на кафедрі працює 18 штатних викладачів та 3 викладачів на умовах сумісництва. Якісний склад штату кафедри :

- професорів, докторів наук – 3 (17%);
- кандидатів наук, доцентів – 9 (50%);
- викладачів вищої категорії – 1 (5%);
- викладачів – 5 (28%).

Якісний показник кадрового забезпечення становить **67%**. Всі викладачі мають базову освіту. Кандидат психологічних наук Піонтковська Д.В. отримала звання доцента.

2. Кафедра загальної психології та психодіагностики (завідувач – кандидат пед. наук, професор Воробйов А.М.). Навчальний процес забезпечують 19 штатних науково-педагогічних працівників, 16 з яких мають наукові ступені та вчені звання. Якісний показник кадрового забезпечення становить **84%**. Середній вік науково-педагогічних працівників складає 46 років

Впродовж 2019 року штатними викладачами кафедри захищено 3 дисертаційних дослідження, два з них на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук (Борейчук І.О., Ногачевська І.О.) та одне – на здобуття наукового ступеня доктора психологічних наук (Івашкевич Е.З.)

Доктору психологічних наук Камінській О.В. у 2019 році присуджено вчене звання професора кафедри загальної психології та психодіагностики.

3. Кафедра практичної психології та психотерапії (завідувач – доктор психол. наук, професор Ямницький В.М.). У штаті кафедри працюють 6 науково-педагогічних працівників, зокрема:

- доктори наук, професори – 2;
- кандидати наук, доценти – 3;
- викладачі вищої категорії – 1.

Якісний показник кадрового забезпечення становить **83%**.

4. Кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи забезпечує підготовку фахівців за освітнім ступенем «бакалавр» за спеціальністю 231 «Соціальна робота», а також за освітнім ступенем «магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» (Управління навчальним закладом), (завідувач – доктор пед. наук, професор Малафійк І.В.).

Навчальний процес забезпечують 4 доктори педагогічних наук, професори – проф. Малафійк І.В., проф. Пелех Ю.В., проф. Шевців З.М., проф. Дубич К.В. (сумісник); 7 кандидатів педагогічних наук, доцентів – Петрук Л.П., Остапчук М.В., Нечипорук Л.І., Левчук І.Б., Галатюк М.Ю., Оксенюк О.В., Данилюк К.В., (канд. пед. наук, доц. Михайлова Л.І. - сумісник), 2 викладачі – Павленко А.С., Філоненко Р.С. Якісний показник кадрового забезпечення становить – **83%**, з урахуванням двох сумісників – **92%**.

5. Кафедра екології, географії та туризму забезпечує підготовку фахівців за освітніми ступенями «бакалавр», «магістр», «доктор філософії» спеціальностей: 101 «Екологія», 014 «Середня освіта» (Географія), 015 «Професійна освіта» (Туристичне обслуговування). Очолює кафедру доктор сільськогосподарських наук, професор Лико Д. В.

У штаті кафедри працюють 17 науково-педагогічних працівників, зокрема:

- доктори наук, професори – 2;
- кандидати наук, доценти – 13;
- викладачі вищої категорії – 1;
- викладачі – 1.

Якісний показник кадрового забезпечення становить **88,2%**.

6. Кафедра біології та здоров'я людини є випусковою з підготовки фахівців спеціальностей 014 «Середня освіта» (Біологія), 014 «Середня освіта» (Біологія та здоров'я людини), 091 «Біологія», 227 «Фізична терапія, ерготерапія». Навчання провадиться за освітніми ступенями «бакалавр» і «магістр». Очолює кафедру кандидат біологічних наук, доцент Марциновський В. П.

На кафедрі працює постійний штатний склад викладачів 18 чол. Серед них 2 доктора наук та 12 викладачів із вченими ступенями. Якісний показник кадрового забезпечення становить **77,7 %** від загальної кількості, 5 професорів, 8 доцентів, 5 старших викладачів.

Базова освіта професорсько-викладацького складу відповідає дисциплінам, які читаються.

Членство у спеціалізованих вчених радах. Провідні науковці випускових кафедр зі спеціальності 053 «Психологія» входять до складу спеціалізованих вчених рад із захисту докторських та кандидатських дисертацій, а саме:

- *д-р псих. наук, проф. Павелків Р.В.* є членом двох спеціалізованих вчених рад із присудження наукових ступенів доктора та кандидата психологічних наук зі спеціальності 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія, а саме: спеціалізованої вченої ради Д. 26.453.02 Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України, та спеціалізованої вченої ради Д 26.053.10 Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ;

- *д-р псих. наук, проф. Ямницький В.М.* є членом спеціалізованих вчених Рад із захисту докторських дисертацій (Д. 41.053.03, ПДПУ ім. К.Д. Ушинського, м. Одеса, спеціальність 053 Психологія (19.00.07- педагогічна та вікова психологія) та Д 48.125.03, Національний університет «Острозька академія», спеціальність 053 Психологія (19.00.07- педагогічна та вікова психологія);

- *д-р псих. наук, проф. Литвиненко С.А.* є членом спеціалізованих вчених Рад із захисту кандидатських дисертацій НУВГП (К. 47.104.08 , спеціальність 011 Науки про освіту (13.00.04 – теорія і методика професійної освіти) та РДГУ (К 47.053.01 м. Рівне, спеціальність 011 Науки про освіту (13.00.04 – теорія і методика професійної освіти).

Професори кафедри кафедра екології, географії та туризму Лико Д.В. та Лисиця А.В. є членами спеціалізованих вчених рад Національного університету водного господарства і природокористування із захисту кандидатських дисертацій за спеціальностями, зокрема:

- *д-р с.-г. наук, проф. Лико Д.В.* є членом спеціалізованої вченої ради К 47.104.05 Національного університету водного господарства і природокористування із захисту кандидатських дисертацій за спец. 06.01.03 – агрогрунтознавство і агрофізика;

- *д-р біол. наук, проф. Лисиця А.В.* є членом спеціалізованої вченої ради К 47.104.05 Національного університету водного господарства і природокористування із захисту кандидатських дисертацій за спец. 03.00.16 – екологія (сільськогосподарські науки) (НАКАЗ №1218 від 07.11.2018р.).

Підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу фахових кафедр відповідає нормативним вимогам МОН України. Професорсько-викладацький склад кафедр згідно з графіком систематично підвищує кваліфікацію та здобуває досвід в ЗВО України та за кордоном:

Кафедра вікової та педагогічної психології

У 2018-2019 роках **десять** викладачів кафедри пройшли курси підвищення кваліфікації. **Один** доктор психологічних наук, професор та **двоє** кандидатів психологічних наук, доцентів проходили стажування за межами країни:

- **професор Павелків Р.В.** на базі вищої технічної школи у м.Катовіце (Польща) за напрямком «Innovative technologies in education» (17 грудня 2018- 6 квітня 2019 р.);

- **доцент Піонтковська Д. В.** на кафедрі Публічного Здоров'я, Інституту Наук про Родину і Соціальну Працю Люблінського Католицького Університету Іоанна Павла II в межах програми «Здоров'язберігаючі технології та якість життя: медичні, педагогічні, соціально-психологічні виміри», за напрямком «Здобутки та тенденції університетської освіти в країнах ЄС» (м.Люблін, 30.07.-12.08.2018 р.);

- **доцент Назаревич В. В.** на базі Міжнародного центру практичної психології за напрямком «Арт-терапія в організаційній психології: система, прийоми, методи» (Ізраїль м.Рішон –Ліцеон 06.11.2018-13.11.2018 р.).

Четверо викладачів кафедри пройшли курси підвищення кваліфікації на базі Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти при кафедрі педагогіки, психології та корекційної освіти:

- **професор Безлюдна В.І.** за напрямком «Просоціальний розвиток особистості» (1.11.18–1.12.18р.);

- **доцент Яцюк Н.О.** за напрямком «Удосконалення професійної підготовки та набуття науково-педагогічного досвіду» (15.11.18–13.12.18р.);

- **старший викладач Березюк Т. П.** за напрямком «Ознайомлення та опанування провідними методами викладання дисциплін психологічного циклу» (1.10.18–31.10.18р.);

- **викладач Луцик Г.О.** за напрямком «Підвищення професійної компетентності педагога вищого навчального закладу» (1.10.18–1.11.18р.).

Три викладачі кафедри пройшли курси підвищення кваліфікації на базі Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» Рівненського інституту при кафедрі психології, соціальної роботи та гуманітарних дисциплін:

- **доцент Созонюк О.С.** за напрямком «Вдосконалення професійної підготовки та поглиблення професійних знань, умінь і навичок» (1.10.18–31.10.18р.);

- **викладач Джеджеря О.В.** за напрямком «Удосконалення професійної компетентності викладача закладу вищої освіти» (3.12.18–31.12.18 р.);

- **викладач Хомич І.С.** за напрямком «Підвищення професійної компетентності викладача вищого навчального закладу» (1.10.18–31.10.18р.).

Кафедра екології, географії та туризму

Викладацький склад кафедри у **2018-2019 роках** пройшов **підвищення кваліфікації (стажування)**, зокрема: Лико Дарія Василівна (з 15 грудня 2018 року по 15 січня 2019 року) – Національний університет водного господарства та природокористування, кафедра екології, технологій захисту навколишнього середовища та лісового господарства; Зиль Іван Петрович (з 17 грудня 2018 року по 16 січня 2019 року) – Рівненський обласний інститут післядипломної освіти, кафедра природничо-математичних дисциплін; Глінська Світлана Олегівна, Герман Наталія Володимирівна, Костолович Марія Ігорівна, Войтович Оксана Петрівна (з 15 вересня 2018 р. по 15 березня 2019 року) – Національний університет водного господарства та природокористування, Інститут післядипломної освіти Галузь знань 01 «Освіта», спеціальність 011 «Науки про освіту»; Лико Д.В., Лико С.М., Логвиненко І.П., Портухай О.І., Суходольська І.Л., Якута О.О. (12 лютого по 12 серпня 2019 р.) – Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, кафедра фізичної географії; Мартинюк Г. В. (м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка – довідка №2653-В від 08.06.2017р.); Лисиця А.В. (Прешівський університет, Словачка Республіка).

У 2017-2018 н. р. 5 викладачів кафедри екології, географії та туризму отримали сертифікат – підтвердження рівня B2 володіння іноземною (польською) мовою відповідно до загальноєвропейської CEFR системи оцінювання володіння мовою: проф. Лико С. М., доц. Глінська С. О., доц. Логвиненко І. П., доц. Портухай О. І., доц. Суходольська І. Л.

Підвищенню фахового рівня викладачів **кафедри загальної психології та психодіагностики** сприяє їх участь у навчально-практичних проектах (семінарах) з символдрами, піскової терапії, тренінгової роботи. Так, доценти Главінська О.Д., Дружиніна І.А., члени Рівненського обласного психотерапевтичного товариства Української спілки психотерапевтів, мають дипломи тренерів навчальних, освітніх та бізнес-тренінгів, оргконсультантів, що дає їм змогу активно формувати практичні навички надання психологічної допомоги. Доценти Ставицька О.Г., Борейчук І.О. – сертифіковані тренери з надання психологічної допомоги за методом арт-терапії. Доцент Ставицька О.Г. – голова ради директорів Західноукраїнської спілки арт-терапевтів.

Впродовж 2018-2019 рр. три викладачі кафедри отримали сертифікат – підтвердження рівня B2 володіння іноземною (польською, литовською, англійською) мовою відповідно до загальноєвропейської CEFR системи оцінювання володіння мовою. Доцент Бучко В.Б. отримав два сертифікати про рівень B2 володіння іноземними (англійською та французькою) мовами

Удосконаленню якості організації навчального процесу та його результативності сприяє постійна робота професорсько-викладацького складу **кафедри практичної психології та психотерапії** щодо освоєння сучасних ефективних методів надання психологічної допомоги, а саме: Ямницький В.М. – доцент Міжнародного товариства Сприяння розвитку символдрами, психотерапевт, член Української спілки психотерапевтів, голова Рівненського обласного товариства символдрами; член правління Української Асоціації символдрами; автор статей з психотерапії; Литвиненко С.А. – навчальний терапевт Міжнародного товариства Сприяння розвитку символдрами, психотерапевт, член Української спілки психотерапевтів, замісник голови Рівненського обласного товариства символдрами; психотерапевт за методом Сімейної системної терапії (Б.Хеллінгера); ігротерапевт; автор статей та підручників з психотерапії; Рудь Г.В. – учасник навчального проекту з

символдрами, практикуючий консультант та психотерапевт з піскової психотерапії; член Української спілки психотерапевтів, член ради РОПТУ Української спілки психотерапевтів, розробник тренінгів міжособистісної взаємодії; Демянюк О.Б. – закінчила навчальний проект за програмою «Системно-феноменологічна психотерапія та консультування».

На кафедрі біології та здоров'я людини пройшли підвищення кваліфікації за кордоном проф. Мельник В.Й., доц. Рудь О.Г., ст. викл. Куцоконь Л.П., ст. викл. Толочик І.Л. у період з 01.11.2018р. по 30.04.2019 р. в Інституті біології та біохімії в Університеті ім. Марії Кюрі-Склодовської (Польща), доц. Воловик Г.П. у період з 29.12.18 по 29.01.19 р. на кафедрі зоології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. та доц. Демчук В.В. у період з 29.12.18 по 29.01.19 р. на кафедрі ботаніки та методики викладання природничих дисциплін Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Факультет має подальші перспективи зростання: ст. викл. Березюк Т.П., викл. Хомич І.С., викл.Одолінський В.Г. (*кафедра вікової та педагогічної психології*) – закінчили аспірантуру та працюють над завершенням дисертаційних робіт.

Проведений аналіз професорсько-викладацького складу кафедр дає підставу для висновку, що наявна штатна укомплектованість кадрами, система добору нових кадрів та їх використання, підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на психолого-природничому факультеті відповідає чинним нормативним вимогам, є достатніми для забезпечення навчального процесу підготовки фахівців згідно з Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності.

2. ВІДОМОСТІ ПРО НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Психолого-природничий факультет здійснює висококваліфіковану професійну підготовку фахівців за спеціальностями: 014 «Середня освіта» (Біологія), 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) за ОС «Бакалавр», ОС «Магістр» та за скороченим терміном навчання на базі ОКР «Молодший спеціаліст» на денній та заочній формах навчання; 091 Біологія за ОС «Бакалавр», ОС «Магістр» та за скороченим терміном навчання на базі ОКР «Молодший спеціаліст» на денній та заочній формах навчання; 227 Фізична терапія, ерготерапія за ОС «Бакалавр» на денній та заочній формах навчання (випускова кафедра біології та здоров'я людини); 101 Екологія за ОС «Бакалавр», ОС «Магістр», ОС «Доктор філософії» на денній та заочній формах навчання; 014 Середня освіта (Географія) за ОС «Бакалавр», ОС «Магістр» та за скороченим терміном навчання на базі ОКР «Молодший спеціаліст» на денній формі навчання; 015 Професійна освіта (Туристичне обслуговування) за ОС «Бакалавр» на денній формі навчання (випускова кафедра екології, географії і туризму); 231 Соціальна робота за ОС «Бакалавр» та за скороченим терміном навчання на базі ОКР «Молодший спеціаліст» на денній та заочній формах навчання; 073 Менеджмент (Управління навчальним закладом) за ОС «Магістр» на денній та заочній формах навчання (випускова кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи); 053 Психологія за ОС «Бакалавр», ОС «Магістр», ОС «Доктор філософії» та за скороченим терміном навчання на базі ОКР «Молодший спеціаліст» на денній та заочній формах навчання; 053 Психологія (Практична психологія) за ОС «Бакалавр» на денній формі навчання (випускові кафедри: загальної психології та психодіагностики, вікової та педагогічної психології, практичної психології та психотерапії).

Освітні програми підготовки фахівців за вказаними спеціальностями розроблені проектними групами кафедр факультету відповідно до вимог МОН України.

Навчальні плани для усіх спеціальностей факультету розроблені на основі відповідних освітніх програм, погоджені та затверджені в установленому порядку та зберігаються в деканаті психолого-природничого факультету.

Питання вдосконалення системи організації та науково-методичного забезпечення навчального процесу відображені в планах роботи та в протоколах засідань Ради психолого-природничого факультету. Система якості професійної підготовки забезпечується, передусім, освітніми програмами навчання. Розроблена викладачами кафедр навчально-методична документація відповідає вимогам галузевих стандартів та інших нормативних документів щодо наповненості, структури і змісту вищої освіти за відповідними галузями знань і спеціальностями. Значна увага на кафедрах приділяється оновленню та вдосконаленню навчально-методичного забезпечення дисциплін з метою формування системи загальних та фахових компетентностей здобувачів вищої освіти.

Професорсько-викладацький склад кафедр забезпечують викладання відповідних навчальних дисциплін, а саме:

- кафедра вікової та педагогічної психології – понад **30 навчальних дисциплін** у галузі психології за освітніми ступенями «бакалавр» та «магістр»;

- кафедра загальної психології та психодіагностики – **15 обов'язкових та 8 вибіркових** навчальних дисциплін циклу професійної підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальностей «Психологія» і «Психологія (Практична психологія)» та **2 обов'язкових і 4 вибіркових** навчальних дисциплін для здобувачів освітнього ступеня «магістр», а також навчальні дисципліни «Загальна психологія» і «Психологія» з циклу загальної підготовки на інших факультетах вишу;

- кафедра практичної психології та психотерапії – **24 фахові дисципліни** з підготовки фахівців у галузі психології за освітніми ступенями «бакалавр» та «магістр».

- викладачі кафедри біології та здоров'я людини працюють на 6 факультетах, читають дисципліни біологічного циклу на психолого-природничому, педагогічному, фізико-технологічному, факультеті математики та інформатики, факультетах української та іноземної філології. Кафедрою розроблені робочі програми з дисциплін для студентів денної та заочної форми навчання.

- кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи обслуговує дві спеціальності: на бакалаврському рівня «Соціальна робота» і «Соціальна педагогіка» та магістерському рівні «Менеджмент» (Управління навчальним закладом)». Дані спеціальності забезпечені навчальними планами і освітніми програмами. Програми підготовки майбутніх соціальних працівників містять практичний компонент, до якого входить: ознайомлення студентів із прийомами й методами роботи та безпосереднє залучення їх до практичної діяльності; механізми вироблення умінь і навичок, методи навчання, керівництва та оцінки результатів практичної діяльності.

Усі навчальні дисципліни забезпечені *інтерактивними навчально-методичними комплексами*, які постійно доповнюються новітніми науковими дослідженнями з відповідних галузей знань та належним чином укладені на паперових та електронних носіях зі збереженням на відповідних кафедрах із вільним доступом для здобувачів освіти, а саме:

- навчальні програми, робочі навчальні програми з усіх навчальних дисциплін (обов'язкових і вибіркових);
- зміст лекцій (навчальний контент);
- методичні рекомендації та завдання до самостійної роботи студентів (у т.ч. з використанням інформаційних технологій);
- методичні рекомендації та завдання до виконання лабораторних робіт;
- методичні рекомендації та плани до семінарських, практичних занять;
- пакети ККР для контролю залишкових знань студентів до кожної дисципліни навчальних планів;
- тестові завдання проміжного та підсумкового контролю, питання гарантованого рівня знань, критерії оцінювання.

Методичне забезпечення розроблено для всіх дисциплін навчального плану, розмножено у необхідній кількості та розміщено на сайтах кафедр психолого-природничого факультету.

Відповідно до вимог організаційного та навчально-методичного забезпечення професорсько-викладацький склад факультету активно впроваджує використання інноваційних форм, методів, методик і технологій навчання.

Система якості професійної підготовки фахівців забезпечується шляхом проведення лекційних занять, практичних, лабораторних робіт, здійснення контролю засвоєння навчального матеріалу, керування практикою студентів із застосуванням новітніх інформаційних технологій.

Успішність засвоєння навчального матеріалу студентами перевіряється викладачами кафедр у процесі поточного, проміжного та підсумкового контролю знань. Напрацьовані програми тестової перевірки знань, індивідуальні творчі завдання, комплексні програми перевірки залишкових знань, програми підсумкових звітів.

Контроль якості знань студентів здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю із застосуванням як традиційних методик, так і за допомогою комп'ютерних технологій, що забезпечує належний рівень оцінювання знань студентів, у т.ч. залишкових знань. Об'єктивність виявлення фахових знань студентів забезпечує комп'ютерна діагностика та застосування тестового контролю, зокрема в електронній формі. Виявлені результати дозволяють оперативно реагувати на прогалини у знаннях студентів та дають змогу здійснювати редагування як методів викладання, так і навчально-методичного забезпечення.

Використання зазначених методик уможливорює сформування у студентів навичок професійного виконання завдань інформаційної діяльності, значно поліпшує якість та ефективність навчання майбутніх фахівців, підвищує конкурентоспроможність на ринку праці.

У навчальному процесі кафедр активно застосовують різні форми модернізації та комп'ютеризації навчального процесу, зокрема:

- використання комп'ютерної техніки як навчального засобу;
- застосування сайту факультету та кафедр, через який здійснюється дистанційне інформування, консультування та навчання студентів;
- застосування Інтернет-ресурсів для виконання завдань у процесі лабораторних та практичних занять;

- використання систем управління базами даних, текстових та табличних редакторів, автоматизованих систем управління в процесі навчальної та самостійної роботи студентів;
- упровадження імітаційних технологій у навчальний процес;
- побудова проблемних ситуацій під час проведення навчальних занять;
- проведення ділових ігор;
- виконання тестових завдань із застосуванням комп'ютерної техніки;
- застосування мультимедійних технологій для візуального представлення результатів практичних завдань та захисту дипломних робіт;
- формування електронної бази наукової та навчально-методичної літератури.

Важливим елементом якісної підготовки фахівців є формування професійно-орієнтованих, практичних навиків та вмінь, що, значною мірою, забезпечується виконанням студентами семестрових *курскових робіт*. Викладачами кафедр розроблені тематики таких робіт та затверджені на засіданнях кафедр, які є актуальними і передбачають дослідження та розробку сучасних засобів вивчення природи, свідомості, фізичного та психічного здоров'я людини, методів управління освітніми процесами тощо, а також застосування теоретичних знань для вирішення конкретних практичних завдань. Виконання затверджуваних в установленому порядку завдань курсових робіт забезпечується відповідними методичними рекомендаціями. Захист курсової роботи здійснюється за обов'язкової присутності студента. Курсові роботи оцінюються за національною системою, шкалою ECTS та 100-бальною системою.

Навчальними планами передбачено проходження студентами *навчальної, виробничої*, у тому числі *педагогічної, асистентської та переддипломної практик*, які є невід'ємною частиною практичної складової підготовки фахівців. Зміст і послідовність виробничих практик визначаються розробленими та затвердженими в установленому порядку Наскрізною програмою практик, робочими програмами практик і відповідними методичними вказівками. Налагоджено зв'язок з відпрацювання практичних вмінь та навичок з базами практик. Базою навчальних і виробничих практик часто є різноманітні медичні, санітарно-епідеміологічні, природоохоронні, екологічні установи та організації, заклади середньої освіти, позашкільні навчально-виховні заклади, різноманітні соціальні та психологічні служби, суб'єкти підприємницької діяльності та організації різних форм власності та галузевої приналежності на території Рівненської області, які відповідають вимогам, викладеним у Положенні про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України та наскрізній програмі практик. Захист звіту з навчальної та виробничих практик здійснюється за обов'язкової присутності студента.

Згідно з вимогами МОН України щодо забезпечення базами навчальних, виробничих та переддипломних практик **кафедрою екології, географії та туризму**, зокрема, укладено низку угод про творчу співпрацю РДГУ з організаціями та науковими установами України, зарубіжжя, Рівного та Рівненського району:

- Державна екологічна інспекція в Рівненській області (Угода від 13.03.2008 р.);
- ДЗ «Рівненська обласна санітарно-епідеміологічна станція» (Угода про творчу співпрацю від 01.09.2011 р.);
- ДУ «Рівненський обласний проектно-технологічний центр охорони родючості ґрунтів і якості продукції» (Угода про творчу співпрацю №3 від 01.09.2011 р.);
- Департамент екології та природних ресурсів Рівненської обласної державної адміністрації (Угода про творчу співпрацю № 1 від 22.10.2013 р.);
- Заклад освіти «Брестський державний університет імені О.С. Пушкіна» (Угода від 05.11.2013 р.);
- Дослідна станція епізоотології інституту ветеринарної медицини НААН (Договір про творчу співпрацю від 22.12.2015 р.);
- Національний природний парк «Синевир» (Договір про творчу співпрацю від 06.10.2016 р.);
- Ківерцівський національний природний парк «Цуманська пуща» (Договір №1 від 26.12.2016 р.);
- Приватне підприємство «Туристична компанія «Золота Імперія» (м. Біла Церква, 11.04.2017 р.);

- Національний університет біоресурсів і природокористування України(м. Київ, Договір №80 від 11.07.2017 року.).

Основними базами практик для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності «Психологія» є: заклади освіти, Обласний та Міський центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; громадські організації, військові частини, заклади середньої освіти, психологічні служби закладів освіти, про що укладені відповідні угоди із навчальними закладами м. Рівне про проведення практик, термін дії яких достатній для завершення навчання. Базами асистентської та переддипломної практик для здобувачів освітнього ступеня «магістр» є випускові кафедри РДГУ.

При формуванні завдань виробничих практик реалізується комплексний підхід до практичної підготовки майбутніх фахівців, який передбачає органічне використання результатів практики в якості вихідних даних для наступних професійно-орієнтованих індивідуальних навчально-дослідних завдань, курсових та випускних кваліфікаційних робіт. Такий комплексний підхід значною мірою стимулює у студентів відповідальне ставлення до виконання завдань та формування документації за результатами практик.

Критерії оцінювання знань та умінь студентів визначено згідно з національною системою, шкалою ECTS та 100-бальною системою модульно-рейтингового оцінювання.

Державна атестація студента полягає у встановленні фактичної відповідності рівня його підготовки вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця і проводиться екзаменаційною комісією у формі захисту випускної дипломної роботи та комплексного державного екзамену за фахом після завершення навчання за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем та відповідно до затверджених в установленому порядку «Засобів діагностики якості вищої освіти».

Загальний порядок затвердження тем бакалаврських та магістерських робіт, їх виконання, оформлення та захист в університеті регламентується «Положенням про бакалаврські, дипломні та магістерські роботи в Рівненському державному гуманітарному університеті», затвердженим Вченою радою РДГУ.

Тематика робіт для студентів повною мірою відповідає професійній спрямованості, розроблена провідними викладачами випускових кафедр і затверджена в установленому порядку. Теми і завдання бакалаврських та магістерських робіт за поданням наукових керівників проходять обговорення на засіданні кафедр, затверджені завдання та календарний графік виконання роботи видаються студентам науковими керівниками.

Викладачами випускових кафедр відповідно до державних стандартів України до оформлення наукових праць розроблено методичні рекомендації щодо структури та виконання кваліфікаційної роботи бакалавра та магістра. На випускових кафедрах створені електронні архіви бакалаврських, дипломних та магістерських робіт за всі попередні роки, якими вільно користуються студенти при виконанні завдань власних робіт.

Таким чином, забезпеченість дисциплін навчальними і робочими програмами, відповідними навчально-методичними матеріалами становить 100%, і є авторськими розробками науково-педагогічних працівників, які беруть участь в освітньому процесі. Навчально-методичне забезпечення професійної підготовки фахівців відповідає нормативним вимогам МОН України.

3. ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ

Наукова діяльність викладачів психолого-природничого факультету є дієвим фактором оптимізації процесу фахової підготовки здобувачів вищої освіти. Результати наукової роботи реалізовані в написанні монографій, навчально-методичних посібників, публікуванні статей у фахових наукових виданнях та у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection, а також виступах на наукових конференціях, керівництві науково-дослідною роботою студентів тощо.

Кафедра загальної психології та психодіагностики. За звітний період на психолого-природничому факультеті викладачами кафедри загальної психології та психодіагностики у межах робочого часу виконуються науково-дослідні роботи за відповідними темами професійного

спрямування – тема «Психологічні особливості становлення майбутнього фахівця у сучасній вищій школі» (державний реєстраційний номер 0116U006145).

Загалом по темі кафедри опубліковано 21 наукову статтю, з них у фахових виданнях України - 9, у не фахових – 3, в тому числі у наукових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз — 9. Результати дослідження доповідалися на 5 Міжнародних (Луцьк, Київ, Херсон, Рівне), 3 Всеукраїнських (Рівне) науково-практичних конференціях та науково-практичному семінарі «Актуальні проблеми практичної психології Рівненщини». Результати проведених робіт впроваджено у процес підготовки майбутніх фахівців, зокрема доповнено та оновлено навчально-методичні комплекси таких навчальних дисциплін: «Психологія інтернет-залежності» (проф. Камінська О.В.), «Арт-терапія» (доц. Ставицька О.Г.), «Використання методу арт-терапії у роботі психолога» (доц. Борейчук І.О.)

Результати наукових розвідок було обговорено у ході проведення на базі Рівненського державного гуманітарного університету спільно зі Східноєвропейським національним університетом імені Лесі Українки міжнародної науково-практичної конференції «Особистість у просторі молодіжної субкультури», яка проводилася випусковими кафедрами спеціальності «Психологія» 27-28 березня 2019 року.

У 2017 року доцент Романюк В.Л. запатентував «Метод діагностики біотипів людини за функціональними пробами на велоергометрі та показниками діяльності серцево-судинної системи» (Опубліковано 25.04.2017, Бюл. № 8).

Всього за результатами наукових досліджень науково-педагогічними працівниками кафедри впродовж 2018-19 рр. опубліковано: монографій – 2, статей у фахових виданнях – 23 статті; у нефахових періодичних виданнях – 25; статті; публікації у наукометричних базах даних Scopus, Web of Science Core Collection – 3; публікації в інших наукометричних базах даних – 12; збірник студентських наукових публікацій – 1 збірник; студентських публікацій – 83

Науковці кафедри брали участь у 25 міжнародних наукових конференціях, 6 конференціях всеукраїнського та 4 наукових заходах регіонального рівня.

Викладачі кафедри активно залучають до наукової роботи студентів-психологів, які мають змогу розширити рівень власних знань і навичок з майбутньої професії шляхом участі у роботі Психологічної служби (керівники – доц. Главінська О.Д., доц. Дружиніна І.А., 25 студентів 1-4 курсів), Проблемної групи з розробки методів психодіагностики організації в межах ситуативного підходу (керівник - ст.в. Савуляк В.О., 15 студентів 5 курсу), лабораторії психофізіології та клінічної психології (керівник - доц. Романюк В.Л., 28 студентів 3-5 курсів), лабораторії онтогенезу інтелекту (керівник – доц. Бучко В.Б., 23 студенти 2-5 курсів), навчально-методичного центру (керівник – доц. Ставицька О.Г.).

Результати наукових розвідок студентів публікуються у альманасі студентського наукового товариства «Актуальні питання психологічної науки», який виходить щорічно. У червні 2019 року вийшов черговий 13 випуск альманаху, в якому опубліковані результати студентських наукових досліджень за 2018 рік (всього 75 тез доповідей). Студенти психолого-природничого факультету беруть активну участь у засіданнях секції «Молодий психолог» у рамках проведення Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих науковців «Наука, освіта, суспільство очима молодих». 9 статей, у яких відображено результати наукових пошуків майбутніх психологів, опубліковано у наукових виданнях, включених до переліку фахових з психології (2 з них опубліковані у науковому журналі «Психологічний часопис» Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, 7 у науковому збірнику «Психологія: реальність та перспективи».

На базі навчально-методичного центру психолого-природничого факультету продовжує роботу Школа волонтерів, до діяльності якої залучено 120 студентів 1-5 курсів. В рамках роботи школи виділяється 5 базових напрямків: геронтопсихологічний супровід осіб похилого віку в Інституті III розвитку, психологічний супровід дітей раннього з особливими потребами; супровід студентів навчального закладу в процесі навчально-виховної діяльності; подолання кризових наслідків психотравмуючих подій в Україні (робота з біженцями, переселенцями та учасниками АТО); супровід психічно хворих осіб у рамках співпраці з Рівненським обласним Центром психічного здоров'я. Система діяльності школи здійснюється у вигляді індивідуального та групового

консультування як волонтерів, так і цільових груп волонтерського супроводу у вигляді індивідуальних консультацій, індивідуальних семінарів, груп розвитку, тематичних тренінгів, навчальних рольових ігор, вебінарах та дискускубах.

30 жовтня 2018 р. кафедра провела V науково-практичний семінар «Актуальні питання розвитку практичної психології Рівненщини», у роботі якого взяли участь 80 практичних психологів Рівненської області, провідні фахівці-психологи Центру практичної психології та соціальної роботи Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, Центру соціально-психологічної реабілітації дітей РОР, Центру реабілітації дітей з органічними ураженнями нервової системи та порушеннями психіки РОДЛ, Рівненського обласного навчально-реабілітаційного центру РОР.

15-19 квітня 2019 року кафедрою загальної психології та психодіагностики за участі кафедр вікової та педагогічної психології і практичної психології та психотерапії було організовано Тиждень психології, впродовж якого студенти не лише психолого-природничого факультету, а й інших факультетів (математики та інформатики, педагогічного, музично-педагогічного, художньо-педагогічного) мали змогу ознайомитися як з новітніми науковими досягненнями, так і практичними розробками у галузі цієї науки. Різними формами роботи було охоплено понад 500 студентів вузу.

Важливою формою навчально-пізнавальної діяльності є самостійна науково-дослідницька робота студента. Саме цей спосіб діяльності приводить студента або до одержання зовсім нового, раніше невідомого йому знання, або до поглиблення і впорядкування вже наявних знань. Розробка майбутніми фахівцями у галузі психології самостійних творчих проектів є необхідною умовою їх професійної підготовки. Самостійні творчі проекти з таких навчальних дисциплін як «Психодіагностика», «Патопсихологія», «Психолого-педагогічна експертиза», «Психологічне консультування» є невичерпним джерелом для формування професійних компетенцій майбутніх фахівців сфери психології.

Навчальна і виробнича практики є невід’ємною складовою професійної підготовки фахівців у сфері психології, основним завданням яких є перевірка якості практичної підготовки випускників за освітніми ступнями «бакалавр» і «магістр». Питання щодо баз виробничої практики майбутніх психологів вимагає певної уваги з боку адміністрації вузу.

Кафедра вікової та педагогічної психології. На кафедрі вікової та педагогічної психології здійснюється розробка наукової теми: «**Моральні основи соціалізації особистості**» (держ. реєстр. номер 0116U006541).

У 2018-2019 р.р. опубліковано:

- 1 посібник, 24 статті у наукових збірниках;
- здійснено 33 повідомлення на науково-практичних конференціях.

Загальний обсяг наукової продукції кафедри складає 55.8 ум. друк. арк

До найбільш фундаментальних робіт можна віднести: навчальний **посібник професора Павелків Р.В.** Геронтоспихологія: медико-біологічні та соціально-психологічні аспекти старіння / Р.В.Павелків, Є.М.Харченко // Навчальний посібник для студентів психологічних, медичних та юридичних спеціальностей. – 2018 – 479 с.

Доктор психологічних наук, **професор Павелків Р.В.** отримав авторські права на два підручники та одну монографію:

- свідоцтво про реєстрацію авторського права на підручник “Вікова психологія” (видане Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, № 79505 від 01.06.2018 р.);
- свідоцтво про реєстрацію авторського права на підручник “Загальна психологія” (видане Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, № 79339 від 24.05.2018);
- свідоцтво про реєстрацію авторського права на монографію “Інноватика у вихованні: теоретико-прикладні аспекти” (видане Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, № 79504 від 01.06.2018р.).

Професор Павелків Р.В. працював *головою акредитаційних експертних рад з вищої освіти*, як от:

1. Житомирський державний університет імені Івана Франка, акредитаційна експертиза освітній рівень «магістр» спеціальності «Психологія» (20-22 грудня 2018р., наказ МОНУ № 2869-л від 07.12.2018 р.)

2. Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, акредитаційна експертиза освітній рівень «магістр» спеціальності «Психологія» (26-28 грудня 2018р., наказ МОНУ № 3044-л від 13.12.2018 р.)

На факультеті випускається фаховий збірник наукових праць «Психологія: реальність та перспективи» (ISSN2518-7503), головний редактор – професор Павелків Р.В. У 2018-2019 році кафедрою здійснено **три випуски** наукового фахового часопису: Психологія: реальність і перспективи: зб. наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. **Вип. 10-12** / упоряд.: Р. В. Павелків, Н. В. Корчакова. – Рівне: РДГУ, 2018. З 2018 року фаховий збірник індексується у наукометричній базі даних Google Scholar та Національній бібліотеці ім. В. І. Вернадського.

Доцент Назаревич В.В. працювала у складі оргкомітету I етапу Всеукраїнського конкурсу авторських програм практичних психологів і соціальних педагогів «Нові технології у новій школі» у номінації «Профілактичні програми» (Додаток 1 до наказу від 29.10. 2018 року № 511 Управління освіти Рівненської міської ради).

У березні 2019 року кафедрою вікової та педагогічної психології спільно із кафедрою психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки РГДУ було проведено **Міжнародну науково-практичну конференцію «Особистість у просторі молодіжної субкультури».**

Професор Безлюдна В.І., доц. Назаревич В.В., ст. лаборант Юрчук О.С. були членами оргкомітету. У міжнародній конференції взяли участь психологи науковці, практики, докторанти, аспіранти, студенти із різних країн світу (США, Казахстан, Польща, Україна). Робота конференції була організована за 6 секціями. За матеріалами конференції видано збірник «Психологія: реальність і перспективи», який індексується у науково-метричній базі *Google Scholar*.

Діяльність кафедри вікової та педагогічної психології, як і інших навчально-методичних підрозділів університету, характеризується багатоаспектністю та поліспрямованістю. Кафедра здійснює викладання більше 30 навчальних дисциплін, 10 з яких є центральними у підготовці майбутніх психологів та педагогів різних напрямів підготовки. Викладання навчальних дисциплін на кафедрі здійснює високо кваліфікований професорсько-викладацький колектив.

Центральним аспектом діяльності кафедри вікової та педагогічної психології є пошук шляхів підвищення якості професійної підготовки студентів у процесі вузівського навчання. Одна із ліній цих шляхів спрямована на посилення практичної підготовки студентів. Цей напрямок представлений наступним чином:

– перегляд змісту підготовки бакалаврів та магістрів у напрямку **розширення дисциплін дієвого**, практичного спрямування, які забезпечують можливість здійснювати формування професійних умінь уже у процесі професійної вузівської підготовки;

– **переструктурування змісту програм навчальних курсів**, розширення прикладного аспекту інформаційного матеріалу;

– розширення практичних методів формування системи знань і умінь студентів.

Центральною лінією підвищення якості підготовки фахівців є робота викладачів кафедри з розробки методичного забезпечення курсів. Кожна з навчальних дисциплін має детально розроблену методичну основу, комплексне забезпечення викладання усіх навчальних курсів.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика, освітньо-професійна програма складені на основі існуючих стандартів та вимог до спеціалістів–психологів для виробництва, освіти, охорони здоров'я тощо. При складанні цих нормативних документів враховано досвід професорсько-викладацького складу кафедри щодо підготовки спеціалістів у галузі психології.

У робочих навчальних програмах та навчально-методичних комплексах з дисциплін знаходять відображення новітні дослідження у галузі психології.

На даний час кафедрою здійснюється викладання всіх навчальних дисциплін за кредитно-трансферною технологією. Кафедра постійно працює над удосконаленням навчально-методичного

забезпечення навчального процесу. Працюючи над розробкою методичного забезпечення дисциплін професорсько-викладацький склад дотримується вимог державних стандартів, науково-теоретичних та методичних принципів щодо створення сучасної навчальної літератури, як одного з основних чинників, що забезпечують якісну освіту.

Методичне забезпечення навчальних дисциплін розроблене у відповідності до вимог кредитно-трансферної дидактичної системи. Навчально-методичні матеріали викладання дисциплін включають у себе:

- програми курсів(навчальні та робочі);
- тематичний план лекційних та практичних занять;
- завдання для самостійної роботи;
- тестовий контроль знань студентів;
- довгострокові індивідуальні завдання та проекти;
- шкали оцінювання;
- основну та додаткову літературу з курсу.

При розробці методичних матеріалів запроваджуються новітні психологічні технології: використовуються елементи соціально–психологічних тренінгів, тренінгів особистісного росту; вітчизняні і зарубіжні психотехніки, що сприяють самопізнанню, формуванню навичок міжособистісної взаємодії, проведенню психоконсультативної роботи; передбачається аналіз тезаурусу з позицій різних психологічних шкіл; розробляються моделі соціально-психологічних ситуацій; плануються символ–драми та рольові ігри: «Я і соціальний світ», «Синектика», «Мозковий штурм», «Методика блукаючого погляду», «Пошук кордонів», «Методика музейного експонату», прийоми захисту діалогів. Довгострокові індивідуальні проекти передбачають різноманітні форми роботи студентів з психологічною літературою та організацію соціально–психологічних експериментів.

При розробці навчально-методичних матеріалів розробляється як лінія викладання навчальних дисциплін, так і виконання практичних робіт. На кафедрі розроблені методичні матеріали проходження психологічної практики, підготовки курсових робіт, написання кваліфікаційних робіт різних освітньо–кваліфікаційних рівнів. Кожна з навчально–методичних розробок має електронну версію, яка розміщена на сайті психолого–природничого факультету.

Новітні дослідження у галузі психології знаходять свої відображення у робочих навчальних програмах та навчально–методичних комплексах з дисциплін.

Прикладні програмні засоби навчання є одним із способів вирішення проблеми впровадження у навчальний процес сучасних технологій та активних методів навчання. Викладачами кафедри вікової та педагогічної психології на базі психодіагностичної лабораторії створено:

– *«банк» комп'ютерних варіантів психодіагностичних тестів та методик* (понад 150 тестів);

– *фонд електронних варіантів підручників*, який нараховує 105 назв наукової, навчальної літератури з дисциплін циклу професійної підготовки спеціаліста. Майже 30 назв представлених у цьому фонді літературних джерел є оригінальними, оскільки у бібліотеці вузу відсутні їх друковані варіанти.

У психодіагностичній лабораторії студенти мають можливість працювати з електронними варіантами новітніх навчальних посібників, наукових монографій з психоконсультації, історії психології, соціальної психології, вікової та педагогічної психології тощо.

При кафедрі функціонує лабораторія інтерактивно-проективних технологій підготовки психологів створена з метою забезпечення належних умов для проведення психологічних тренінгів.

Організаційно–наукова робота, яка здійснюється на базі лабораторії інтерактивних технологій підготовки психологів та волонтерської школи на базі психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету по програмам підготовки волонтерів. В рамках діяльності школи волонтерів здійснювався системний контроль та організація діяльності студентів на волонтерських базах. Заходи, що реалізовувались в школі волонтерів.

Наукова діяльність студентів організовується у руслі наукових пошуків кафедри. Робота науково-тематичних структур кафедри проводиться у відповідності до плану роботи.

Важливим чинником, який сприяє формуванню вміння застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності, а відтак сприяє набуттю студентами професійних компетентностей, є практична підготовка на робочому місці. Недооцінка ролі стажування (або навіть праці за спеціальністю) на конкретному робочому місці ще під час навчання часто має наслідком невміння творчо застосувати отримані знання у практичній діяльності, що ускладнює процес адаптації випускників на виробництві, знижує якість їхньої роботи, і навіть погіршує їхні можливості щодо працевлаштування.

Враховуючи важливість практичної підготовки, слід не лише передбачати в навчальних планах проходження студентами навчальної та виробничої практик, але й узгоджувати з потенційними роботодавцями обсяги і види практичної підготовки, терміни її проведення тощо.

Наведені вище чинники дозволяють удосконалити організацію навчального процесу з усіх предметів. Систематизовано методичні вказівки для підготовки до семінарських занять і організації самостійної роботи студентів, перелік індивідуальних завдань, базу тестових запитань, списки базової та допоміжної літератури. Ця та інша навчальна інформація стала доступною у електронному вигляді як у методичному кабінеті кафедри так і на сайті кафедри. Новації належним чином були оцінені студентами стаціонару та заочного відділення.

Поширеним явищем стала підготовка студентами тематичних мультимедійних презентацій, які охоче виступають із ними на семінарських заняттях. Викладачі частіше використовують навчальну наочність та демонструють відеосюжети при роботі із студентами.

Серед нових підходів у навчальній роботі кафедри обговорюється необхідність відновлення практичної діяльності студентів. У певній мірі цьому перешкоджає недостатня кількість аудиторних годин. Продовжується тенденція скорочення аудиторних годин дисциплін психологічного циклу у навчальних планах. Навіть за таких умов вселяє надію те, що зміни у системі оцінювання студентів дадуть можливість впроваджувати нові підходи у навчанні.

Кафедра практичної психології та психотерапії. Кафедрою в межах робочого часу виконується науково-дослідна тема *«Психологічні особливості становлення майбутнього фахівця у сучасній вищій школі»* (державний реєстраційний номер 0116U006145). В результаті виконання науково-дослідної роботи було захищено 1 дисертаційне дослідження: *Шалівська Юлія Василівна. «Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкової школи до комунікативно-мовленнєвого розвитку учнів»*, (н. к. – проф. Литвиненко С.А.). За результатами виконання науково-дослідної теми викладачами кафедри опубліковано 8 статей, з них 7 – у фахових виданнях, 1 – у зарубіжному періодичному виданні країн ОЕСР, 3 – тези доповіді.

При кафедрі працює Супервізійна група(консиліум кураторів), що здійснює наставництво для практикуючих психологів навчальних закладів.

Практика є важливою частиною професійної підготовки фахівця за усіма освітніми ступенями, оскільки вона дозволяє студентам ознайомитись з особливостями організації діяльності психологічної служби закладів освіти, доповнити та закріпити теоретичні знання, здобуті під час аудиторної роботи, розвинути практичні уміння та навички, пов'язані з майбутньою професійною діяльністю.

На кафедрі працює навчальний проект з терапії за методом символдрами за участю студентів, аспірантів та викладачів університету.

Кафедра практичної психології та психотерапії надає першочергового значення навчально-методичному забезпеченню навчального процесу. Усі дисципліни забезпечені навчально-методичними комплексами, які постійно доповнюються новітніми науковими дослідженнями у галузі психології. У відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу викладачами кафедри підготовлено 21 навчально-методичний комплекс з дисциплін навчального плану підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів психології, які оновлюються у відповідності до вимог Міністерства освіти і науки України щодо організації навчального процесу та новітніх досягнень у галузі психології.

Важливою складовою навчально-методичного забезпечення фахових дисциплін є підготовка підручників, навчально-методичних посібників, монографій.

У викладанні дисциплін психологічного циклу викладачі кафедри використовують інноваційні технології навчання, а саме: методи програмованого навчання (схеми орієнтовної основи дій, набори навчальних задач предметного, психологічного та логічного типів); методи проблемного навчання (проблемні задачі, проблемні запитання, проблемні завдання); методи інтерактивного навчання (евристична бесіда, метод дискусії, метод ділової гри, конкурси практичних робіт з їх обговоренням, а також як основний метод у рамках проведення занять з практичної психології (психоконсультація, активне соціально-психологічне навчання), методи диференційованого навчання (з базових дисциплін підготовлено варіанти завдань різного рівня складності).

При проведенні занять викладачі використовують як традиційні, так і інтерактивні методи навчання, а саме: кейс-метод, «мозковий штурм», метод рольової гри, метод проєктів, тощо.

При проведенні занять викладачі кафедри використовують мультимедійні засоби навчання, які слугують для урізноманітнення форм подання інформації, урізноманітнення типів навчальних завдань; створення навчальних середовищ, які забезпечують «занурення» студента в уявний світ, у певні соціальні й виробничі ситуації; забезпечують широке застосування ігрових прийомів; широкі можливості відтворення фрагмента навчальної діяльності (предметно-змістового, предметно-операційного і рефлексивного); активізації навчальної роботи студентів, посилення мотивації навчання. Критерії доцільності використання мультимедійних засобів вищі, ніж при використанні традиційних засобів навчання.

Якість надання освітніх послуг кафедрою практичної психології та психотерапії визначається ступенем розробленості освітніх навчальних програм. Підготовка майбутніх психологів здійснюється у відповідності до державного галузевого стандарту освіти за освітніми ступенями «бакалавр», «магістр». Засоби діагностики якості вищої освіти, навчальні плани, навчальні програми підготовлені відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики, яка визначає галузеві кваліфікаційні вимоги до соціально-виробничої діяльності майбутніх психологів та державні вимоги до властивостей та якостей фахівця певного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи. Кафедрою виконуються науково-дослідні роботи за відповідною темою професійного спрямування – «Теоретико-методологічні засади становлення та розвитку аксіопедагогіки на сучасному етапі гуманізації системи освіти України». Кожен викладач працює над своєю вузькою темою і разом вносить свій внесок у загальну тему. Щорічно викладачі кафедри беруть участь у різноманітних науково-практичних конференціях та друкуються у багатьох наукових збірниках України.

Значну увагу кафедра приділяє організації та проведенню педагогічної практики студентів університету. Розроблена наскрізна програма практики.

У травні 2019 року пройшли акредитацію спеціальності «Соціальна педагогіка».

Здобувач кафедри Совгар О.М. у червні 2019 р. захистила кандидатську дисертацію в спеціалізованій вченій раді Д 58.053.01 Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка (н.к. проф. Малафійк І.В.)

Доц. Оксенюк О.В. підготувала студентку 3 курсу Копилець Катерину психолого-природничого факультету спеціальність Соціальна робота до участі у Всеукраїнській студентській олімпіаді 11-12 квітня 2019 р. на базі Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. Студентка була відзначена грамотою у номінації «За високий рівень теоретичної підготовки».

У переддень святкування Дня працівника освіти та в рамках проведення тижня педагогічних заходів до 100-річного ювілею від дня народження класика української і світової педагогіки В. О. Сухомлинського на психолого-природничому факультеті кафедрою педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи було організовано виставку соціальної реклами «Найвища цінність буття – людина» (В. О. Сухомлинський) і осінню виставку квіткових композицій «Земний уклін Тобі, Великий Учителю!». В плані проведення заходів, присвячених 100-річчю від дня народження В.О.Сухомлинського кафедра провела педагогічні читання, в яких взяли участь і вчителі міста Рівне

Обидві виставки були організовані зусиллями студентів спеціальностей «Соціальна робота» й «Соціальна педагогіка» психолого-природничого факультету. Координаторами виставок були викладачі кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи.

З ініціативи співробітника Гоцанського районного територіального центру соціального обслуговування (сmt. Гоца, Рівненська обл.), доцента, к. пед. н. Л. І. Михайлової(сумісник) студенти I-II курсів психолого-природничого факультету спеціальності «Соціальна робота» взяли участь в урочистостях, приурочених Дню людей похилого віку. Спільними студентськими зусиллями було підготовлено вітання бабусям і дідусям, виконано пісню в дарунок та роздано букетики хризантем. Атмосфера дійства була щиросердечною та вразливою, тому емоції співрозуміння прожитих років, їх болю і радощів поглинули навіть 17-річних. Вітання були щедрими й душевними, сльози на очах і слухачів, і учасників – правдивими, тому ціль студентської поїздки – досягнута. Надавали допомогу студентам викладачі кафедри педагогіки, освітнього менеджменту і соціальної роботи – к. пед. н., доцент О. В. Оксенюк та к. пед. н., ст. викл. К. В. Данилюк.

Підготовка соціальних педагогів та соціальних працівників у Рівненському державному гуманітарному університеті розпочалась порівняно недавно. Програми підготовки майбутніх соціальних працівників містять практичний компонент, до якого входить: ознайомлення студентів із прийомами й методами роботи та безпосереднє залучення їх до практичної діяльності; механізми вироблення умінь і навичок, методи навчання, керівництва та оцінки результатів практичної діяльності.

Викладання дисциплін професійно орієнтованого циклу передбачає підготовку відповідного програмно-методичного забезпечення. Основою навчально-методичного комплексу є програма дисципліни, яка має чітку мету, логічно побудовану структуру й орієнтована на розкриття тенденцій, закономірностей, особливостей професійної діяльності та спрямована формування знань, умінь і навичок, зокрема професійних. Цілі кожної навчальної дисципліни подаються через систему знань і практичних умінь, які визначені в освітньо-професійній програмі підготовки фахівців.

Практико-орієнтовані дисципліни визначають формування професійно-орієнтованого навчального середовища як єдності теоретичної і практичної складових освітнього процесу, а студент ставиться в діяльнісну позицію, яка забезпечується впровадженням практик-орієнтованих форм організації навчального процесу.

Викладання дисциплін організовується з обов'язковим відтворенням та подальшим обговоренням реальних професійних ситуацій, що дозволяє сформуванню у студентів необхідний для вступу в професійну діяльність рівень компетентності, моделювати предметний зміст професійної діяльності, тим самим забезпечуючи умови трансформації навчальної діяльності студента у практичну професійну діяльність фахівця.

Конструювання професійних проблемних ситуацій визначається такими положеннями: орієнтація завдань на формування ціннісного ставлення, інтересу до соціально-педагогічної діяльності; послідовність включення завдань у процес підготовки, поступове ускладнення завдань із урахуванням видів типових задач діяльності, що мають виконувати соціальні педагоги (професійні, соціально-виробничі, соціально-побутові) та їх класу (стереотипні, діагностичні, евристичні); відповідність завдань індивідуально-особистісним особливостям студентів; поєднання завдань, що передбачають індивідуальну та групову форму організації навчання; варіативність завдань.

Кафедра постійно працює над розробкою та втіленням в навчальний процес таких форм роботи, які забезпечують засвоєння змісту навчання не шляхом простої передачі інформації, а в процесі власної практичної діяльності.

Оскільки соціальна робота – прикладна професія, організація практики студентів посідає особливе місце у підготовці соціальних працівників. У навчальному плані підготовки фахівців із соціальної роботи заплановані такі види практики: навчальна соціально-орієнтована волонтерська, навчальна практика, виробнича практика, переддипломна практика (24 кредити).

Загалом, слід зазначити, що для кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи на майбутнє особливої актуальності набуває питання гармонізації теоретичного і практичного складників підготовки майбутніх фахівців, подальшої розробки засад практичного навчання

студентів, зорієнтованості на формування професійних умінь і навичок, стійкої мотивації майбутньої професійної діяльності.

Кафедра біології та здоров'я людини. Кафедрою у межах робочого часу продовжувалась кафедральна тема: «Теоретичні та прикладні аспекти розвитку біологічних наук» №0116U002990 та виконувались чотири наукові тематики:

1. Анатомо-фізіологічні аспекти росту та розвитку людини і тварин (розробники проф. Марциновський В.П., доц. Панасюк В.Ю., ст. викл. Серган Є.О.).

2. Дослідження біорізноманіття флори і фауни Західного Полісся України (розробники доц. Воловик Г.П., доц. Виговський І.В., доц. Гусаковська Т.М., доц. Демчук В.В., ст. викл. Куцоконь Л.П., доц. Ойцюсь Л.В., доц. Рудь О.Г., проф. Шевців М.В.).

3. Біоіндикаційні дослідження довкілля (проф. Мельник В.Й., ст. викл. Денисюк Н.В., ст. викл. Толочик І.Л.).

4. Інноваційні технології навчання біології у ВНЗ. (проф. Грицай Н.Б., доц. Сяська І.О., доц. Трохимчук І.М.).

На кафедрі у 2019 році продовжувалась робота над дисертаційними дослідженнями:

1. «Педагогічні умови формування інтегрованих знань з біології в старших класах» (доц. Гусаковська Т.М., керівник проф. Колупаєв Б.С.).

2. «Імуномодуюча фітотерапія хворих з захворюваннями печінки та жовчовивідних шляхів, обґрунтувати і спрогнозувати виникнення імунодефіцитів, попередити їх виникнення за допомогою фітотерапевтичного лікування» (ст. викл. Серган Є.О., керівник зав. кафедри фітотерапії, гомеопатії та біоенерготерапії Медичного інституту Української асоціації народної медицини проф. Гарник Т.П.).

3. «Фітоіндикаційні дослідження довкілля» (ст. викл. Денисюк Н.В., керівник доц. Мельник В.Й. доцент кафедри біології та здоров'я людини РДГУ)

Сяська Інна Олексіївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри працює над докторською дисертацією на тему «Теоретичні і методичні основи ціннісної детермінації екологічної самосвідомості студентів вищих педагогічних навчальних закладів в умовах Європейської кредитно-трансферної системи».

27 грудня 2018 року ст. викл. Толочик І.Л. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук зі спеціальності 03.00.16 – екологія (біологічні науки) з теми «Екологічний стан р. Стир в умовах антропогенного навантаження у межах Рівненської області» у Інституті екології Карпат НАН України. Наказ МОН України №308 від 05.03.2019 року затверджено рішення про присудження наукового ступеня кандидата біологічних наук зі спеціальності 03.00.16 – екологія (біологічні науки).

18 грудня 2018 року доцент Галай Олег Орестович та в.о. професор Грицай Наталія Богданівна присвоєно вчене звання професора по кафедрі біології, онкології та медичної фізіології РДГУ.

На кафедрі пройшли підвищення кваліфікації за кордоном проф. Мельник В.Й., доц. Рудь О.Г., ст.викл. Куцоконь Л.П., ст.викл. Толочик І.Л. у період з 01.11.2018р. по 30.04.2019р. у Інституті біології та біохімії в Університеті ім. Марії Кюрі-Склодовської (Польща) та доц. Воловик Г.П. у період з 29.12.18 по 29.01.19 р. на кафедрі зоології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. та доц. Демчук В.В. у період з 29.12.18 по 29.01.19 р. на кафедрі ботаніки та методики викладання природничих дисциплін Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Викладачами кафедри у 2019 році підготовлено до друку 10 навчальних посібників, 4 статті у фахових наукових виданнях України Категорії Б, 14 публікацій у нефахових наукових виданнях України, 3 публікації у міжнародних наукометричних базах даних (*Scopus, Web of Science Core Collection, Web of Scholar, Index Copernicus Master List* та інші) та 2 публікації у зарубіжних періодичних наукових видання.

У 2019 році продовжувалась робота у Малій академії наук України у Рівненській області, де були задіяні співробітники кафедри: доц. Гусаковська, яка є науковим керівником секцій «Біології людини», «Ботаніки і зоології»; проф. Грицай Н.Б. є керівником гуртка «Загальна біологія»; доц.

Сяська І.О. є керівником секції «Охорона довкілля та раціональне природокористування»; проф. Марциновський В.П. є керівником секції «Медицини»; доц. Трохимчук І.М. є зав. лаб. «Генетики та селекції» при Малій академії наук України у Рівненській області.

Викладачі кафедри: доц. Трохимчук І.М., доц. Гусаковська Т.М., проф. Грицай Н.Б., проф. Шевців М.В., доц. Рудь О.Г., доц. Сяська І.О., доц. Ойцюсь Л.В. були членами журі Обласного біологічного турніру, який відбувся у м. Рівне, 1-4 жовтня 2018р, головою журі був проф. Марциновський В.П.

Одним із головних завдань випускової кафедри є організація науково-дослідницької роботи викладачів та студентів під час навчальних практик. Кафедрою досліджено ентомофауну Рівненського, Костопільського, Березнівського, Сарненського і Здолбунівського районів. Встановлено, що видовий склад біоценозів включає стенобіонтні і еврибіонтні види. Аналіз ентомофауни біоценозів дозволив встановити види індикаторів забрудненості водойм, а також динаміку чисельності реофілів, реобіонтів і стагнофілів.

Кафедра забезпечує виконання таких видів практик як: навчальна (ботанічна, зоологічна), виробнича, педагогічна, асистентська, переддипломна, загальна ознайомча та клінічна. До кожного виду практики обрані свої бази проходження. Базами навчальної (ботанічної, зоологічної) практики є: ентомологічні заказники «Колоденський» та «Бармаківський», заказник «Вишнева гора», Корнинський ліс, о.Басів Кут, р.Устя м.Рівне, рибгосп «Панебель», парк-пам'ятка ім. Т.Г. Шевчанка м. Рівне, Смизьке лісництво, Березнівський дендропарк, Кременецький ботанічний сад. Базами виробничої практики є: Рівненський обласний центр з гідрометереології, ДУ «Рівненський обласний лабораторний центр МОЗУ», Рівненський обласний краєзнавчий музей, Рівненський зоопарк та ін. Педагогічна практика проводиться у загальноосвітніх школах м. Рівне №2, 5, 9, 11, 12, 13, 15, 25. Базами загальної ознайомчої та клінічної практик є: «Рівненський обласний клінічний лікувально – діагностичний центр», КЗ «Рівненська обласна клінічна лікарня» Рівненської обласної ради, Діагностичний центр МДЦ Експерт, Рівненська філія.

Кафедра екології, географії та туризму. Науково-дослідна робота проводилась відповідно до планів роботи кафедри та індивідуальних планів роботи викладачів.

На кафедрі виконуються 3 комплексні наукові теми:

1) **«Проблеми збереження біорізноманіття в умовах антропогенного впливу Західного Полісся України»** (Керівник роботи – Лико Дарія Василівна, Державний реєстраційний номер 0116U006016), термін виконання 01.01. 2016-12.2020 р.)

2) **«Відтворення родючості ґрунтів та збалансоване природокористування».**

3). У 2019 році в УКРІНТЕІ зареєстровано науково-дослідну роботу **«Еколого-географічний моніторинг геосистем Українського Полісся в умовах природно-антропогенних трансформацій»** (Керівник роботи – Лико Дарія Василівна, Державний реєстраційний номер 0119U000510), термін виконання 01.02. 2019 - 02.2023 р.)

Згідно з зазначеними комплексними темами студенти виконують дипломні роботи й проходять переддипломну практику.

Д.б.н., проф. Лисиця А.В. згідно договору про співпрацю між кафедрою екології, географії та туризму РДГУ та ДС епізоотології ІВМ НААН продовжує виконувати наукову роботу за фундаментальною тематикою 39.00.03.01Ф. «Вивчити біофізичні та біохімічні механізми взаємодії біоцидів з компонентами цитоплазматичних мембран» (Програма 39 «Застосування сучасних біотехнологій у ветеринарній медицині для розробки засобів захисту тварин» («Біотехнологія у ветеринарній медицині»)), № держреєстрації 0116U000734.

Викладачами, аспірантами та здобувачами кафедри виконуються також як індивідуальні, так і **дисертаційні** теми на здобуття ступеня:

доктора наук – проф.: Лико С.М., Мартинюк В.О.; доц.: Мартитнюк Г.В., Глінська С.О.;

доктора філософії – аспіранти: Якута О.О., Зубкович І.В., Савчук Л.К., Штокало С.С., Андрійчук С.В., Степанюк Я.В.; здобувачі – Крупко Г.Д., Пепко В.О.

При Дослідній станції епізоотології Інституту ветеринарної медицини НААН України створено **філію кафедри** екології, географії та туризму РДГУ, де в лабораторіях диференційної

діагностики, паразитології, іхтіопатології та біотехнології, патоморфології, лейкозів проводяться експериментальні дослідження, апробації та впровадження результатів науково-дослідної роботи.

Войтович О.П. 11 жовтня 2018 року захистила докторську дисертацію на тему «Теоретичні і методичні засади формування технологічної компетентності майбутніх екологів у процесі фахової підготовки» за спец.: 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти; 13.00.02 – теорія та методика навчання (технічні дисципліни). (*Науковий консультант*: д.п.н., проф. Сергієнко В.П.).

У 2019 році присвоєно вчене звання:

- доцента кафедри кандидатом наук **Логвиненко І.П., Портухай О.І. та Суходольській І.Л.**
- професора кафедри доктору наук **Лисиці А.В.**

Проф. Лико Д.В. є членом **Науково-технічної ради** Рівненського державного гуманітарного університету (Наказ РДГУ № 95-01-01 від 08 червня 2017 року «Про затвердження складу науково-технічної ради РДГУ»).

Проф. Лико Д.В. та доц. Глінська С.О. з 2018 року є членами **Науково-технічної ради** Ківерцівського національного природного парку «**Цуманська пуща**» («Склад науково-технічної ради Ківерцівського національного природного парку «**Цуманська пуща**», Затверджено заступником Міністра екології та природних ресурсів України В.Ю. Полуйко, 17 січня 2018 року).

Доц. Мартинюк В.О. є членом **науково-технічної ради** Рівненського природного заповідника (Наказ Державного агентства лісових ресурсів «Про затвердження складу науково-технічної ради Рівненського природного заповідника №134 від 14.04. 2017 р.)

Проф. Лико Д.В., згідно з Розпорядженням голови обласної держадміністрації №716 від 04 грудня 2017 року є **членом робочої групи** з підготовки пропозицій до Національного плану управління відходами Департаменту екології та природних ресурсів облдержадміністрації.

Проф. Лико Д.В., доц.: Мартинюк В.О., Портухай О.І.; викл. Якута О.О. брали участь у розробці стратегії та плану соціально-економічного розвитку Козинської об'єднаної територіальної громади на 2017-2022 роки.

Згідно з планом проведення **організаційної роботи**, викладацький склад кафедри бере участь у засіданнях кафедри, наукових та методичних семінарах кафедри, постійно проводить профорієнтаційну роботу серед населення Рівненської області та України, проводить олімпіади з конкурсних предметів для вступників до РДГУ; у **підготовці студентів** до участі у **Всеукраїнських студентських олімпіадах та конкурсах-захистах студентських наукових робіт**:

Проф. Лико Д.В. брала участь у:

- роботі (член-журі) II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальної дисципліни «Загальна екологія» для екологічних та неекологічних спеціальностей серед студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації у 2018-2019 н.р. (17-19 квітня 2019 року, Національний університет біоресурсів і природокористування України); (Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.11.2018 р. №1313 «Про проведення Всеукраїнської студентської олімпіади у 2018-2019 навчальному році» (Наказ Національного університету біоресурсів і природокористування України №0865 від 28.03. 2018 р., Наказ Національного університету біоресурсів і природокористування України №344 від 08.04. 2018 р. «Про організацію II туру Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни «Загальна екологія») + Сертифікат учасника.

- роботі (член науково-програмного комітету) **I Міжнародної науково-практичної конференції “Vin Smart Eco”,** де виступила з доповіддю: **“Природно-ресурсний потенціал регіону як основа екологічних індикаторів сталого розвитку”** (16-18 травня 2019 року, м. Вінниця, КВНЗ “Вінницька академія неперервної освіти”);

К.б.н., доц. Суходольська І.Л. підготувала до участі у:

- **Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт** з природничих, технічних і гуманітарних наук за галуззю знань «Екологія» здобувача вищої освіти IV курсу напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» **Гей Вікторію Василівну**, яка нагороджена **Дипломом III ступеня як переможець конкурсу** за роботу «Вплив антропогенного навантаження на вміст важких металів у гідроекосистемах», 28-30 березня

2018 р. м. Полтава, Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка (*Сертифікат учасника*);

- **Міжнародному конкурсі** студентських наукових робіт за спеціальністю 101 – «Екологія» **Гей Вікторію Василівну**, яка нагороджена **Дипломом III ступеня** як *переможець* конкурсу за роботу «**The content of heavy metals in hydro ecosystems at different levels of antropogenic loading**», 24 травня 2018 р. м. Кременчук, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського.

Аспірант (викладач) Безверха О.В. підготувала до участі у **Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт** з природничих, технічних і гуманітарних наук за галуззю знань «Екологія» здобувача вищої освіти IV курсу напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» **Шевчук Марину Яківну**, яка нагороджена **Дипломом I ступеня** як *учасник* конкурсу в номінації «**Кращий захист**» за роботу «Біологічна активність окультурених мінеральних ґрунтів Західного Полісся», 28-30 березня 2018 р. м. Полтава, Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка (*Сертифікат учасника*);

Науково-дослідна робота студентів носить науково-практичний характер і виконується для вирішення екологічних проблем нашого регіону.

У 2018-19 н.р. році були підписані Договори та Угоди з:

- **Державною установою «Рівненська обласна фітосанітарна лабораторія (Договір №6 про співпрацю та творчу науково-дослідну роботу, 12 листопада 2018 р.)**,
- **Рівненським обласним центром з гідрометеорології (Угода про проведення практики студентів вищих навчальних закладів від 09 листопада 2018 р.)**.

У 2018 р. здобувачі вищої освіти IV курсу напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»:

1. **Гей Вікторія Василівна** та **Шевчук Марина Яківна** брали участь у **Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт** з природничих, технічних і гуманітарних наук за галуззю знань «Екологія», де вибрали призові місця на нагороджені відповідними **Дипломами**, зокрема:

- **Шевчук Марина Яківна** нагороджена **Дипломом I ступеня** як *учасник* **Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт** з природничих, технічних і гуманітарних наук за галуззю знань «Екологія» в номінації «**Кращий захист**» за роботу «Біологічна активність окультурених мінеральних ґрунтів Західного Полісся», 28-30 березня 2018 р. м. Полтава, Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка, *Сертифікат учасника* (Науковий керівник: викл. Безверха О.В.);

- **Шевчук Марина Яківна** нагороджена **ГРАМОТОЮ Державної екологічної інспекції Поліського регіону**, Голови комітету науки, освіти і євроінтеграції ГР Мінприроди за вагомі досягнення у навчанні, значний особистий внесок у еколого-освітній діяльності Громадської організації «Регіональний центр екологічної освіти».

- **Гей Вікторія Василівна** нагороджена **Дипломом III ступеня** як *переможець* **Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт** з природничих, технічних і гуманітарних наук за галуззю знань «Екологія» за роботу «Вплив антропогенного навантаження на вміст важких металів у гідроекосистемах», 28-30 березня 2018 р. м. Полтава, Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка, *Сертифікат учасника* (Науковий керівник: к.б.н., доц. Суходольська І.Л.);

- **Гей Вікторія Василівна** нагороджена **ГРАМОТОЮ Державної екологічної інспекції Поліського регіону**, Голови комітету науки, освіти і євроінтеграції ГР Мінприроди за вагомі досягнення у навчанні, значний особистий внесок у еколого-освітній діяльності Громадської організації «Регіональний центр екологічної освіти».

2. **Непомилуєва Анастасія Володимирівна** брала участь у **II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади** з навчальної дисципліни «Загальна екологія» серед студентів ВНЗ III – IV рівнів акредитації, за що нагороджена **ДИПЛОМОМ III ступеня** в індивідуальному заліку у II етапі Всеукраїнської олімпіади з дисципліни «Загальна екологія» (екологічні спеціальності) (18-20 квітня 2018 р., Національний університет біоресурсів і природокористування України;

- **Непомилуєва Анастасія Володимирівна** ГРАМОТОЮ Державної екологічної інспекції Поліського регіону, Голови комітету науки, освіти і євроінтеграції ГР Мінприроди за вагомі досягнення у навчанні, значний особистий внесок у еколого-освітній діяльності Громадської організації «Регіональний центр екологічної освіти».

У 2019 р. здобувачі вищої освіти IV курсу напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»: **Кисіль Альона Леонідівна, Мазур Альона Ігорівна брали участь в II турі Всеукраїнської олімпіади з дисципліни «Загальна екологія»** (екологічні спеціальності), Національний університет біоресурсів і природокористування України, 17-19 квітня 2019 р.

Команда здобувачів вищої освіти IV курсу напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» Рівненського державного гуманітарного університету у складі: **Кисіль Альони Леонідівни (Сертифікат учасника) та Мазур Альони Ігорівни (Сертифікат учасника)**, нагороджена **Дипломом другого ступеня як переможець II туру Всеукраїнської олімпіади з дисципліни «Загальна екологія»** (екологічні спеціальності), Національний університет біоресурсів і природокористування України, 17-19 квітня 2019 р.

Кисіль Альона Леонідівна нагороджена **Дипломом II ступеня як переможець II туру Всеукраїнської олімпіади з дисципліни «Загальна екологія»** (екологічні спеціальності), Національний університет біоресурсів і природокористування України, 17-19 квітня 2019 р.

Швець Галина Іванівна брала участь у конкурсі наукових робіт з природничих дисциплін (19-21 березня 2019 року) (Науковий керівник: доц. Глінська С.О.)

Здобувач вищої освіти I курсу магістратури спеціальності 101 Екологія **Непомилуєва Анастасія Володимирівна** нагороджена статуеткою РДГУ в конкурсі «**Науковець року РДГУ – 2018**» у номінації «**Студент-дослідник РДГУ 2018 року**».

За результатами участі студентів у науковій роботі опубліковано *9 статей та 8 тез доповідей*.

Викладачі кафедри брали участь у роботі: **з'їздів, форумів, конференцій, семінарів**, зокрема:

- міжнародного рівня – 5;
- всеукраїнського рівня – 5;
- регіонального рівня - 7;
- за кордоном – 1.

У 2018 році професорсько викладацьким складом кафедри було організовано та проведено **третю міжнародну науково-практичну конференцію «Регіональні геоecологічні проблеми в умовах сталого розвитку»** (м. Рівне, РДГУ, 18-20 жовтня 2018р.).

За результатами проведеної **третьої міжнародної науково-практичної конференції «Регіональні геоecологічні проблеми в умовах сталого розвитку»** кафедрою було видано **збірник наукових праць**:

1. Регіональні геоecологічні проблеми в умовах сталого розвитку. Збірник наукових праць III Міжнар. наук.-практ. конференції (Рівне, 18-20 жовтня 2018р.) / Голова редкол. проф. Д.В. Лико [та ін.]. - Рівне: видавець О.Зень, 2018. – 416.

За активну наукову, навчальну та професійну діяльність викладачі кафедри постійно відзначаються відповідними **нагородами**.

Методична робота кафедри проводилась згідно з індивідуальними планами викладачів. Загалом по кафедрі у 2018-19 н.р. підготовлено і видано такі наукові та науково та навчально-методичні розробки:

- **4 монографії;**
- **2 підручники**
- **10 навчальних посібників;**
- **9 навчально-методичних посібників;**
- **10 статей** у періодичних наукових виданнях, що внесені до Переліку **фахових** видань України;
- **20 статей** у наукових виданнях, які **не** внесені до Переліку **фахових** видань України;

- 4 статей у наукових виданнях, що входять до наукометричних баз даних (Copernicus)
- 2 статті у науковому виданні, що входять до наукометричних баз даних (Scopus);
- 3 статей виданнях Web of Science;
- 2 статті у закордонних виданнях;
- 7 матеріалів та тез доповідей наукових конференцій, проведених в Україні
- 122 цитування у виданнях, що входять до наукометричних баз даних (Scopus, Web of science для соціогуманітарних Copernicus), зокрема:

- проф. Войтович О.П. - 4 (Google scholar)
- проф. Лисиця А.В. – 11 (Google scholar)
- проф Лико Д.В. - 11 (2 –h-індекс)
- проф. Мартинюк В.О. - 82 (5 –h-індекс)
- доц. Суходольська І.Л. - 13 (2 –h-індекс)
- доц. Портухай О.І. - 1 (1 –h-індекс).

1 Патент на корисну модель № 121864 Засіб дезінфікуючий і антисептичний «Епідез-спрей» / Мандигра Ю.М., Велесик Т.А., Нечипорук Б.Д., Лико С.М., Лисиця А.В. // Власник патенту: Дослідна станція епізоотології Інституту ветеринарної медицини Національної академії аграрних наук України. – Заявл. 23.02.2017, заявка у 2017 01709; опубл. 26.12. 2017, Бюл. № 24.

- 14 програм вступного та фахового випробовування для абітурієнтів: освітнього ступеня – бакалавр, магістр та абітурієнтів аспірантури;

- 2 програми комплексного іспиту для державної атестації зі спец. «Тіристичне обслуговування», «Географія».

Складено, у відповідності до програм, білети вступних, державних та семестрових іспитів для студентів спец. «Екологія та ОНС», Географія» та «Туристичне обслуговування».

Якісна підготовка студентів можлива за наявності високого рівня навчально–методичного забезпечення дисциплін навчального плану.

Викладачами розроблені навчальні та робочі навчальні програми з усіх дисциплін навчальних планів заявлених спеціальностей. Програми навчальних дисциплін та робочі програми навчальних дисциплін розроблені відповідно до встановлених вимог за структурою та змістовим наповненням. У робочих програмах вказані мета і завдання дисципліни, тематичний план лекційних занять, тематика практичних занять, завдання для лабораторних, індивідуальних робіт, дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів, у тому числі із використанням інформаційних технологій, а також врахована специфіка організації навчального процесу студентів заочної форми навчання. Кожна робоча програма містить критерії оцінювання знань, список рекомендованої навчальної літератури.

Одним із ефективних механізмів вдосконалення якості підготовки студентів, що втілюються викладачами кафедри, є проведення лабораторних робіт у польових умовах на заповідних ("Вишнева гора", ботанічний заказник), гідрографічних (р. Устя, ВДХ "Басівкутське озеро") та промислових об'єктах (ВАТ "Азот", ВАТ "Волинь–цемент", "Рівнелон") тощо. Використання такої форми проведення занять дозволять студентами краще засвоїти знання про склад біоти та раритетні види рослин, гідроекологічні параметри та екостан водойм, техногенні викиди промислових підприємств та оцінити екологічну ситуацію урбоєкосистеми обласного центру та прилеглих геокомплексів.

Також викладачами кафедри, при проведенні навчальних занять, застосовуються геоінформаційні системи моделювання екологічного стану навколишнього середовища певної території з врахуванням кліматичних умов, географічного положення та промислового комплексу заданої території з використанням статичних, динамічних та прогнозних моделей.

На кафедрі практикується проведення інтегрованих занять, на які запрошуються фахівці різних напрямів наукових досліджень, які сприяють розумінню процесів, як позитивних, так і негативних, що відбуваються в довкіллі й розробкою шляхів їхнього покращення або усунення з врахуванням стратегії сталого розвитку регіону.

Заняття викладачів кафедри ґрунтуються на використанні сучасних даних про екологічний стан навколишнього середовища з метою формування цілісної картини щодо екологічних проблем

нашого регіону, країни і шляхів їхнього вирішення. Це дає можливість студенту самостійно моделювати ту чи іншу екологічну ситуацію й пропонувати своє бачення її розв'язання.

Для вдосконалення якості підготовки студентів шляхом впровадження практично-орієнтованих дисциплін в навчальний процес кафедра застосовує практику викладання навчальної дисципліни **«Вступ до спеціальності»** різними викладачами, котрі мають різні кваліфікації та напрям наукових досліджень. Це викликає у студентів велику зацікавленість та надає їм можливість порівняння фаху викладачів.

У навчальному курсі дисципліни **«Біорізноманіття та екологія рослин»** студенти, за місцем свого проживання, описують рослини радіопротекторної дії, карантинні, червонокнижні, зникаючі та рідкісні види.

У навчальному процесі, під керівництвом доц. Глінської С.О. та викл. Якути О.О., з дисципліни **«Заповідна справа»** студенти описують об'єкти природно-заповідного фонду та беруть участь в перспективі закладки нових природно-заповідних об'єктів.

Вже стало традицією кафедри проведення екологічних практикумів з ґрунтознавства, моніторингу довкілля на базі науково-дослідної установи Рівненська філія Державної установи «Інститут охорони родючості ґрунтів» та Інституту сільського господарства Західного Полісся НААН України. Тут студенти мають можливість користуватися обладнаннями та устаткуванням з лабораторної діагностики природних ресурсів й сільськогосподарської продукції. Саме в таких умовах студент безпосередньо знайомиться з реальними умовами та функціональними особливостями практичної роботи за майбутнім фахом.

Студенти 4–5-х курсів спец. 101 «Екологія» беруть участь в організації роботи з паспортизації земель, розділи яких включені до дипломних робіт.

Не менш важливе значення у вдосконаленні якості підготовки студентів та підвищенні якості освітніх послуг має **позааудиторна робота студентів** (індивідуальна та самостійна), зокрема, навчальні екскурсії в природних заповідниках, науково-дослідних установах, великих підприємствах, у музейних закладах, зонах стихійного екологічного лиха, а також проведення навчальних практик у польових умовах, виробничих – безпосередньо на підприємствах, що забруднюють оточуюче середовище, в наукових лабораторіях.

Впроваджується **наскрізна тематика** науково-дослідної роботи студентів з метою ґрунтового осмислення екологічних проблем, починаючи від розуміння наявності природних ресурсів, переробка цих ресурсів, застосування технологічних схем різними підприємствами, їхній вплив на навколишнє середовище та моніторинг стану природного середовища.

Ще одним з ефективних механізмів ми вважаємо **впровадження індивідуальної та колективної форм контролю** під час проведення лабораторно-практичних занять, за якими студент отримує оцінки з теоретичного курсу та практичної підготовки.

Варто відзначити такі форми й види робіт на практичних заняттях, як дискусія, аналіз основних проблем з теми роботи, як індивідуальну роботу студента.

Важливим чинником, який сприяє формуванню вміння застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності, а відтак сприяє набуттю студентами професійних компетентностей є динамічним поєднанням знань, розуміння, навичок, умінь, досвіду та здібностей (*приймати правильні професійні рішення, прогнозувати результати дій, нести відповідальність*), які лежать в основі кваліфікації випускника.

Всі навчальні дисципліни, що вивчаються на кафедрі мають достатнє **методичне забезпечення**.

Усі навчально-методичні доробки професорсько-викладацького складу кафедри наявні в електронному варіанті і є доступними для студентів під час навчального процесу і представлені на сайті кафедри: <http://kegt-rshu.in.ua>.

4. ВІДОМОСТІ ПРО КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Матеріально-технічна база кафедр факультету складається з 28 аудиторій, методичних кабінетів, лабораторій, які знаходяться в навчальному корпусі № 3, гуртожитку №4, №6 та відповідають належному рівню забезпечення: систематично проводяться поточні ремонти аудиторій, виконується певний обсяг робіт з їх оформлення й обладнання необхідним відповідним оснащенням за професійним спрямуванням, що відповідає наявним санітарно-технічним та протипожежним нормам.

Матеріальне забезпечення **кафедри вікової та педагогічної психології** можна оцінювати як задовільне. Кафедра має власне приміщення, що складається з двох кімнат загальною площею до 20 м кв. Приміщення відповідає культурно-гігієнічним нормам за рівнем освітлення і температурним режимом. На кафедрі є достатня кількість столів, стільців, шаф для зберігання навчально-методичної документації. На кафедрі є два комп'ютери, сканер та принтер. Комп'ютерна система кафедри підключена до всевітньої інтернет-мережі. На кафедрі є підручники, монографії, дисертаційні роботи членів кафедри, методичні матеріали.

У той же час необхідно відзначити, що наявних площ недостатньо для ефективної праці членів кафедри та збереження всієї документації. На даний час всі шафи перевантажені навчально-методичними матеріалами, які згідно інструкції необхідно зберігати на кафедрі.

На даний час кафедра вікової та педагогічної психології:

- відчуває недостатність ліцензованих комп'ютерних діагностичних програм.
- потребує придбання меблевих антресолей;
- потребує розширення площі кафедри.

Формуванню професійної компетентності у майбутніх психологів сприяє і створення навчально-лабораторної бази. При **кафедрі загальної психології та психодіагностики** функціонує 4 лабораторії.

Лабораторія психодіагностики функціонує при кафедрі з 2002 року, даючи студентам можливість працювати з електронними варіантами новітніх навчальних посібників, опорних конспектів лекцій, наукових монографій, комп'ютерним навчальними та навчально-контролюючими програмами з дисциплін психологічного циклу. На базі лабораторії створено «банк» електронного психодіагностичного інструментарію майбутнього психолога. Лабораторія оснащена 13 комп'ютерами PIV – 1700, які підключені до Інтернету, мультимедійним проектором «Epson» EB – X9, проекційним екраном «Elite», відеокамерами «Phanasonic» та «Sumsung», відеомагнітофоном «Toshiba», телевізорами «Sumsung» (42 дюйми) та «Funay», які активно використовуються професорсько-викладацьким складом кафедри у навчально-виховному процесі.

Лабораторія психофізіології та клінічної психології (завідувач доц. Романюк В.Л.) створена у 2013 році з метою забезпечення умов для проведення аудиторної та організації самостійної роботи з дисциплін природничого циклу підготовки психологів за ОС «бакалавр» та «магістр» та залучення студентів до науково-дослідної роботи. Окрім того, в умовах лабораторії проводиться комплексна оцінка здоров'я особистості як біо-психо-соціального феномену. У центрі уваги лабораторії також дослідження регіональних (екологічних) складових здоров'я особистості з відповідними морфо-функціональними методами діагностики та корекції.

Лабораторія психофізіологія та клінічної психології підтримує тісний зв'язок з лабораторією когнітивної психології Національного університету «Острозька академія», відділенням функціональної діагностики Рівненського обласного клінічного лікувально-діагностичного центру імені В.Поліщука. Результати наукових розвідок, проведених на базі лабораторії, були обговорені у ході всеукраїнських та регіональних наукових конференцій.

У вересні 2014 року започатковано роботу лабораторії онтогенезу інтелекту (завідувачі – доцент Бучко В.Б., ст.викл. Борейчук І.О.) з метою забезпечення умов для організації навчального процесу та оволодіння студентами вміннями та навичками дослідницької роботи. Згідно плану роботи лабораторії на даний час проводяться дослідження динаміки інтелекту студентів, визначення абсолютних та диференційних порогів чутливості, обсягу уваги тощо.

У 2014 році створена лабораторія психогенезу соціальних феноменів та явищ (завідувач доц. Павелків В.Р.). з метою забезпечення умов для організації навчального процесу та оволодіння

студентами вміннями та навичками дослідницької роботи. Згідно плану роботи лабораторії на даний час проводяться дослідження впливу соціальних феноменів та явищ на психіку людини.

При **кафедрі практичної психології та психотерапії** функціонує Ресурсний центр, оснащений мультимедійним обладнанням: проектором «Epson» EB – X9, проекційним екраном «Elite», плазмовим телевізором «Електрон» ТК 704.

Кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи. При читанні лекцій, проведенні практичних і семінарських занять викладачі кафедри використовують мультимедійні засоби навчання (ноутбуки, планшети, проектори). На кафедрі є комп'ютер, сканер-принтер, медіа проектор, підбірка тематичних відеофільмів.

Кафедра екології, географії та туризму. Площі лабораторних приміщень відповідають встановленим нормам, лабораторного обладнання та допоміжного устаткування лабораторій та спеціалізованих кабінетів достатньо для провадження освітньої діяльності за спеціальностями: 101 Екологія, 014.07 Середня освіта (Географія), 015 Професійна освіта (Туристичне обслуговування). Зокрема, у навчальному процесі використовуються такі прилади й обладнання, які придбані в тому числі і за спонсорські кошти та прийняті на баланс матеріальним відділом університету: телевізори LCDSharp 43", LCDPhilips 50"; мультимедійний комплекс NECProjectorVT491 G; система візуального зображення (мікроскоп, монітор); ноутбуки ASUSK50 C, ASUSX51 L, ASUS 540L; настінні карти; атласи вчителя; електронна вага ВД-2000; ваги торсіонні WT 2; ваги квадрантні ВЛТК-160; іонімір лабораторний И-130; фотоелектроколометр КФК-2; спектрофотометр СФ-46; рефрактометр RL-3; дозиметр переносний ДБГ-06Т; автоматичний лічильник альфа- і бета-випромінювання NRR-610; гігмометр психрометричний ВИТ-1; мірний посуд скляний (піпетки, колби, циліндри), пробірки, колби, бюретки та ін.; дозатор піпеточний з регульованим об'ємом дозування; термометри скляні лабораторні; водяна баня НХПБЛ-100; термостат; піч муфельна; холодильник; шафа витяжна хімічна; дистильатор.

Кафедра біології та здоров'я людини. Матеріально-технічне забезпечення кафедри є задовільним. Для якісного проведення лабораторно-практичних занять у навчальних кабінетах і спеціалізованих лабораторіях наявне наступне обладнання: мультимедійне устаткування; мікроскопи: шкільні, XSM-10, МБС, Біолам. бінокль, підзорна труба, штативні лупи, ручні лупи; лабораторне устаткування: міографи, кімографи, тонометри, спірометр водяний, спірометри повітряні, фотоелектроколометр, периметри Фостера, гемометри, прилади Панченка, лічильні камери Горяєва, фонендоскопи, камертони, естезіометри, динамометри, ергометр, рН-метр портативний, індикатор універсальний, бюретка для титрування зі штативом, препарувальні столики; мікропрепарати: «Зоологія», «Ботаніка», «Комахи», тематичні комплекти цитологічних препаратів, гелєві зрізи кісток; формалінізований роздатковий матеріал із зоології; муляжі: скелет людини, набори кісток скелету людини, будова квітки; колекції безхребетних; чучела хребетних; гербарії; лабораторний посуд: скляний посуд різного об'єму, набори інструментів, ексикатори, кристалізатори, фільтрувальний папір, лійки, піпетки, циліндри, колби, голки препарувальні; табличний фонд складає 540 таблиць.

У вересні 2019 року відкрито Навчально-науковий реабілітаційний центр (завідувач в. Чепурко О.Ю), який включає в себе:

- кабінет психологічного розвантаження та релаксації;
- реабілітаційна лабораторія кардіо-распіраторних і неврологічних захворювань;
- навчальна лабораторія масажу;
- навчальна лабораторія лікувальної фізкультури та фізіотерпії.

Всі лабораторії та кабінети оснащені відповідним матеріально-технічним інструментарієм. Проте існує необхідність поповнити та/або оновити лабораторне обладнання спеціалізованих кабінетів.

У всіх лабораторіях проводиться науково-дослідна робота зі студентами психолого-природничого факультету.

Загалом, вважаємо, що освітній процес належним чином забезпечений обладнанням, літературою та іншими навчально-методичними матеріалами відповідно до вимог навчальних планів і робочих програм навчальних дисциплін.

5. ВІДОМОСТІ ПРО ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

6.

Контроль рівня засвоєних теоретичних знань та сформованих практичних вмінь і навичок майбутніх психологів визначалася на підставі аналізу результатів екзаменаційних сесій та ректорських контрольних робіт.

Для перевірки залишкового рівня знань в університеті проводяться ректорські контрольні роботи. Щороку складається і затверджується в установленому порядку графік проведення таких робіт із зазначенням дисципліни, термінів та відповідального викладача за їх проведення. Ректорські контрольні роботи проводяться у відповідності до затвердженого графіка. Викладачами розроблена відповідна документація, затверджена на засіданні кафедри. Після проведення контролю здійснюється аналіз виконаних робіт. Результати виконання ректорських контрольних робіт заслуховуються на засіданнях кафедри та вносяться пропозиції щодо підвищення якості виконання таких робіт.

Ректорські контрольні роботи на факультеті проведено згідно із затвердженим графіком, перевірка залишкових знань здійснюється у всіх академічних групах денної форми навчання, за винятком I-курсу.

Всі завдання РКР мають професійну спрямованість, їх вирішення вимагає у студентів інтегрованого застосування набутих знань з дисципліни. Під час вирішення завдань РКР студенти демонстрували творчу розумову діяльність. При розробці критеріїв за оцінку бралась повнота та правильність виконання завдання, крім того враховувалась здатність студента: диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання; застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях; інтерпретувати схеми, графіки, діаграми; аналізувати і оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень; викладати матеріал на папері логічно, послідовно.

Результати виконання ректорських контрольних робіт обговорюються на засіданнях випускових кафедр. Здійснюється аналіз контрольних робіт для студентів з метою можливості покращення їхніх знань на підсумкових формах контролю.

В цілому аналіз якісної успішності студентів за результатами РКР та сесійного контролю свідчить, що студенти мають достатню теоретичну підготовку та набули практичних професійних умінь.

7. ВІДОМОСТІ ПРО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ

Деканат факультету та викладачі кафедр постійно здійснюють моніторинг працевлаштування випускників та заносять його результати в електронну базу даних.

Випускники спеціальності **091 Біологія** здійснюють професійну діяльність у різноманітних медичних та біологічних організаціях, установах, відділеннях: обласні, міські та районні лабораторіях медичного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарного спрямування; лабораторії Центральної міської лікарні м. Рівне; відділенні клінічної лабораторної діагностики КП «РОКЛ»; Рівненському обласному клінічному лікувально-діагностичному центр ім. Віктора Поліщука; Дослідній станції епізоотології інституту ветеринарної медицини НААНУ працюють учителями в школах міста Рівного та області, зокрема у Рівненських ЗОШ №№5, 11, 13.

Місцями працевлаштування випускників спеціальності **101 Екологія** є: органи державної влади та місцевого самоврядування; заклади вищої освіти, зокрема, Рівненський державний гуманітарний університет; Національний природний парк «Синевир»; КП Рівненський міський трест зеленого господарства; Департамент екології та природних ресурсів Рівненської обласної державної адміністрації; Рівненський обласний краєзнавчий музей, Головне управління Держсанепідемслужби у Рівненській області (Державна установа «Рівненський обласний лабораторний центр Держсанепідемслужби України»); Державна екологічна інспекція в Рівненській області.

Випускники магістратури спеціальності **073 Менеджмент (Управління навчальним закладом)** та **053 Психологія** працюють у дошкільних навчальних закладах, закладах середньої освіти та позашкільних установах, у науково-дослідних і навчальних центрах та інститутах, у закладах вищої освіти, у методичних та управлінських освітніх установах. Нині в школах працюють учителями більшість теперішніх студентів-магістрів.

Випускники-магістранти спеціальності «Менеджмент» після закінчення вузу далі продовжують працювати над науковими проблемами. Так випускниця Плисюк Олена Романівна працює в Острозькому обласному ліцеї-інтернаті з посиленою військово-фізичною підготовкою і підготувала кандидатську дисертацію на тему «Програмно-цільове управління навчальним закладом – основа підвищення якості його розвитку» Випускниця Михасюк Катерина Володимирівна працює заступником директора з навчальної роботи у Рівненському коледжі економіки і бізнесу, продовжуючи тему магістерської роботи захистила у 2016 р. (листопад) кандидатську дисертацію на тему «Управління навчально-виробничою практикою в економічних коледжах». Випускниця Дундюк Віра Олександрівна заступник директора з виховної роботи Рівненської гімназії № 1 захистила кандидатську дисертацію у 2017 р. Випускник 2018 р. Непеляк Микола Сергійович поступив в аспірантуру РДГУ і продовжує працювати над проблемою «Управління інноваційним розвитком ВНЗ» (науковий керівник проф. Пелех Ю.В.).

Випускники спеціальності Соціальна педагогіка працюють соціальними педагогами Козак Олена – Рівненський економіко-правовий ліцей, Климюк Вікторія - ЗОШ № 28 м.Рівне, а інші випускники навчаються в магістратурі.

Аналіз наведених фактів свідчить про те, що випускники психолого-природничого факультету досить швидко адаптуються до сучасних вимог роботодавців, системи професійного спілкування з колегами, адміністрацією, демонструють високий рівень теоретичної і практичної підготовки, етичної культури. Стан працевлаштування випускників є задовільним зважаючи на мінливі ринкові умови праці.

Для покращення стану працевлаштування випускників доцільно активізувати роботу з прийому абітурієнтів на заявлені спеціальності на засадах цільових договорів (угод) з РДГУ про підготовку конкретної кількості майбутніх фахівців.

8. ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Деканат та кафедри психолого-природничого факультету систематично працюють над упровадженням особистісно орієнтованого підходу в освітній процес, створення демократично-сприятливого середовища для ствердження особистості кожного студента як майбутнього фахівця з відповідної сфери діяльності, що забезпечується завдяки ефективній організації аудиторної та самостійної й індивідуальної навчальної діяльності, базованої на традиційних та інноваційних методиках й освітніх технологіях.

Особлива увага викладачів факультету приділена змінам форм і методів роботи зі студентами відповідно до вимог часу, зокрема інтенсифікації навчального процесу в умовах кредитно-трансферної системи організації навчального процесу.

Інтенсифікація навчального процесу кафедрою ведеться за такими основними напрямками:

- проведення лекційних занять, практичних, лабораторних робіт, здійснення контролю засвоєння навчального матеріалу, керування практикою студентів із застосуванням новітніх інформаційних технологій;
- ґрунтовне оновлення навчально-методичних комплексів;
- урізноманітнення форм і методів навчання;
- урізноманітнення форм і методів науково-дослідної роботи студентів;
- підготовка електронних версій навчально-методичних посібників.

З метою підвищення ефективності навчального процесу підготовки фахівців і оперативності контролю за його якістю на кафедрах здійснюється постійний пошук і впровадження у навчальну роботу студентів новітніх ефективних технологій навчання, спрямованих на формування висококваліфікованих фахівців, зокрема з метою покращення якості самостійної та індивідуальної

роботи студентів широко застосовуються інформаційні технології (комп'ютерне тестування вхідного, поточного та підсумкового рівнів знань із навчальних курсів, навчаючі та контролюючі програми дисциплін природничого циклу, електронні версії опорних конспектів лекцій, комп'ютерні розробки завдань за варіантами самостійних й аудиторних індивідуальних робіт, електронні варіанти методичних вказівок до виконання різних видів навчальної роботи студентів).

На *кафедрі екології, географії та туризму* використовуються пакети прикладних комп'ютерних програм:

- «Асистент II» – для контролю знань студентів за допомогою персонального комп'ютера;
- «Експертиза малої річки» – моделювання процесу експертизи забруднення малої річки;
- «Мала річка 2.0» – враховує найістотніші чинники, що впливають на якість води малої річки.

На *кафедрі психології та психодіагностики* викладачами розроблені навчальні та контролюючі комп'ютерні програми контролю самостійної роботи, модульного та підсумкового контролю.

Кафедра вікової та педагогічної психології. У процесі викладання дисциплін психологічного циклу викладачами використовуються інноваційні педагогічні технології у двох ракурсах: як альтернативні стратегії щодо традиційних способів організації навчання студентів у ЗВО та як елемент професійних знань майбутніх учителів і психологів, що сприяє у них формуванню радикальних установ щодо трансформування шкільних технологій та їх адаптації до вимог сьогодення.

У ході лекційних занять використовуються лекції–дискусії, проблемні лекції (**проф.Павелків Р.В., проф.Корчакова Н.В., проф.Безлюдна В.І.**).

Викладачі кафедри при викладанні дисциплін психологічного циклу застосовують активні методи навчання. Так *викл.Луцик Г.О., викл. Джеджерера О.В.* щороку проводять «Круглий стіл» на тему «Психологічний супровід ув'язнених в місцях позбавлення волі» спільно із психологом державної установи Рівненського слідчого ізолятора.

Студенти залучаються до розробок і впроваджень розвивальних та коригуючих програм, проведення експериментальних досліджень з вивчення генезису психічних функцій впродовж онтогенезу (**проф. Павелків Р.В., проф.Безлюдна В.І., доц.Яцюк Н.О.**), процесу соціалізації у різні вікові періоди (**проф.Корчакова Н.В.**), особливостей життєдіяльності депривованих дітей (**проф.Безлюдна В.І., викл.Луцик Г.О.**).

Зі студентами проводяться майстер-класи: "Арт-терапія" (керівник – доц.Назаревич В.В.), "За щасливе майбутнє (робота з дітьми із сімей асоціального типу)" (Керівник – проф.Безлюдна В.І.).

Запроваджуються інноваційні психологічні технології: соціально-психологічні тренінги, тренінги особистісного росту, психотехніки на самопізнання й особистісної взаємодії; психологічні ситуації; символ-драми і рольові ігри; мозковий штурм, індивідуальні проекти й і. т. ін.

Кафедра загальної психології та психодіагностики. До найбільш використовуваних викладачами інноваційних технологій, сучасних методів та форм навчання можна віднести такі: професійно-ділові та рольові ігри; практичні заняття з аналізом та моделюванням типових і нетипових практичних ситуацій; навчальні творчі проекти (створення моделі діяльності фахівця у галузі психології); оформлення зразків документів, які використовуються у професійній діяльності; бланки та зразки документів; звітна документація за результатами навчальної та виробничої практики сьогодні виходять на передній план, оскільки дають можливість більш плідно та ефективно підготувати студентів до майбутньої професійної діяльності.

Кафедра практичної психології та психотерапії. У викладанні дисциплін психологічного циклу викладачі використовують інноваційні технології навчання, а саме: методи програмованого навчання (схеми орієнтовної основи дій, набори навчальних задач предметного, психологічного та логічного типів); методи проблемного навчання (проблемні задачі, проблемні запитання, проблемні завдання); методи інтерактивного навчання (евристична бесіда, метод дискусії, метод ділової гри, конкурси практичних робіт з їх обговоренням, а також як основний метод у межах проведення занять із практичної психології (психоконсультування, активне соціально-психологічне навчання), методи

диференційованого навчання (з базових дисциплін підготовлено варіанти завдань різного рівня складності).

При кафедрі функціонує Ресурсний центр, до роботи в якому залучаються студенти-психологи старших курсів. Згідно з положенням про Ресурсний центр РДГУ студенти навчаються основам тренінгової, корекційної та консультативної роботи, що сприяє формуванню практичних навичок застосування психологічних знань у майбутній професійній діяльності.

9. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФАКУЛЬТЕТУ

Психолого-природничий факультет вбачає перспективи розвитку у впровадженні нових спеціальностей або модифікації спеціальностей, які не втратили свого значення, але мають відповідати викликам сучасного етапу розвитку країни.

Перспективним бачиться налагодження міжнародних зв'язків із вузами Польщі, Білорусі, країн Прибалтики, у яких готують спеціалістів із відповідних галузей знань, що надасть можливість підтримувати наукові зв'язки з кафедрами та фахівцями в цих сферах, а викладачам факультету – проходити стажування за кордоном.

Кафедри долучилися до роботи відділу акредитації та ліцензування по оновленню даних про рівень наукової та професійної активності науково-педагогічних працівників РДГУ.

Кафедри факультету успішно реалізують положення Закону України «Про освіту» щодо доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг та провадять активну профорієнтаційну роботу в різних регіонах Рівненської області та в інших областях України.

10. ДІЄВІСТЬ РАДИ ФАКУЛЬТЕТУ

Рада психолого-природничого факультету працює згідно з планом роботи, що затверджується ректором. В полі уваги Ради факультету актуальні питання поточного навчального процесу, його навчального методичного забезпечення, науково-дослідної роботи викладачів та студентів та виховної роботи.

ПРОПОЗИЦІЇ

щодо перевірки психолого-природничого факультету РДГУ

Враховуючи результати перевірки психолого-природничого факультету щодо навчально-методичної, наукової, виховної та організаційної роботи та базуючись на висновках проведеного аналізу результатів, комісія вважає, що в своїй подальшій роботі колективам кафедр необхідно зосередити увагу на таких напрямках:

1. Науково-методичній раді факультету разом із кафедрами постійно працювати над удосконаленням навчально-методичного забезпечення з метою реалізації ефективних шляхів впровадження системи якості професійної підготовки студентів.

2. Деканату та колективам кафедр посилити роботу, спрямовану на зростання та зміцнення наукового потенціалу шляхом успішного навчання в аспірантурі та докторантурі, захисту викладачами кандидатських та докторських дисертацій; інтенсифікувати підготовку та друк монографій, підручників, навчально-методичних посібників і наукових матеріалів у фахових виданнях України та у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection.

3. Удосконалити систему маркетингу освітніх послуг факультету з метою дослідження сучасного ринку праці в Україні та проведення аналізу стану працевлаштування й кар'єрного зростання випускників університету в перший рік після отримання диплому.

Голова комісії:

проф. І. М. Дичківська

Доповідь представлено на засіданні вченої ради РДГУ 26.09.2019 р.